

## Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς<sup>1</sup> καὶ πολυτρόπως<sup>2</sup> πάλαι<sup>3</sup> ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς **1**  
 προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**  
 κληρονόμον<sup>4</sup> πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα<sup>5</sup> τῆς **3**  
 δόξης καὶ χαρακτήρ<sup>6</sup> τῆς ὑποστάσεως<sup>7</sup> αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι  
 τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν<sup>8</sup> ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,  
 ἐκάθισεν<sup>9</sup> ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης<sup>10</sup> ἐν ὑψηλοῖς,<sup>11</sup> τοσοῦτῳ<sup>12</sup> κρείττων<sup>13</sup> **4**  
 γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον<sup>14</sup> παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν<sup>15</sup>  
 ὄνομα. Τίτι γὰρ εἶπέν ποτε<sup>16</sup> τῶν ἀγγέλων, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον<sup>17</sup> **5**  
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς  
 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ<sup>18</sup> τὸν πρωτότοκον<sup>19</sup> εἰς τὴν οἰκουμένην<sup>20</sup> λέγει, **6**

<sup>1</sup> πολυμερῶς, in various parts, in many parts. <sup>2</sup> πολυτρόπως, in many ways. <sup>3</sup> πάλαι, long ago, of old. <sup>4</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>5</sup> ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. <sup>6</sup> χαρακτήρ, ἦρος, ὁ, impress, exact representation. <sup>7</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>8</sup> καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. <sup>9</sup> καθίζω, seat, sit. <sup>10</sup> μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. <sup>11</sup> ὑψηλός, high, lofty. <sup>12</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>13</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>14</sup> διάφορος, various, different. <sup>15</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>16</sup> ποτέ, once, at some time. <sup>17</sup> σήμερον, today, now. <sup>18</sup> εἰσάγω, lead in, bring in. <sup>19</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>20</sup> οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world.

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς 7  
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς  
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα:<sup>2</sup> πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ 8  
 αἰῶνος: ῥάβδος<sup>3</sup> εὐθύτης<sup>4</sup> ἢ ῥάβδος<sup>3</sup> τῆς βασιλείας σου. Ἦγάπησας 9  
 δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας<sup>5</sup> ἀνομίαν:<sup>6</sup> διὰ τοῦτο ἔχρισέν<sup>7</sup> σε ὁ θεός, ὁ θεός σου,  
 ἔλαιον<sup>8</sup> ἀγαλλιάσεως<sup>9</sup> παρὰ τοὺς μετόχους<sup>10</sup> σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, 10  
 τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,<sup>11</sup> καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί: αὐτοὶ 11  
 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις:<sup>12</sup> καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,<sup>13</sup> καὶ 12  
 ὥσεί<sup>14</sup> περιβόλαιον<sup>15</sup> ἐλίξεις<sup>16</sup> αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται:<sup>17</sup> σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ  
 τὰ ἔτη<sup>18</sup> σου οὐκ ἐκλείψουσιν.<sup>19</sup> Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε,<sup>20</sup> 13  
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς<sup>21</sup> σου ὑποπόδιον<sup>22</sup> τῶν ποδῶν σου  
 ; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ<sup>23</sup> πνεύματα, εἰς διακονίαν<sup>24</sup> ἀποστελλόμενα διὰ 14

<sup>1</sup> λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. <sup>2</sup> φλόξ, φλογός, ἡ, flame. <sup>3</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>4</sup> εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. <sup>5</sup> μισέω, hate, detest. <sup>6</sup> ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>7</sup> χρίω, anoint. <sup>8</sup> ἔλαιον, ου, τό, olive oil. <sup>9</sup> ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. <sup>10</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>11</sup> θεμελιόω, lay a foundation, found. <sup>12</sup> διαμένω, remain, continue. <sup>13</sup> παλαιόω, make or become old, obsolete. <sup>14</sup> ὥσεί, like, about. <sup>15</sup> περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. <sup>16</sup> ἐλίσσω, roll up, coil. <sup>17</sup> ἀλλάσσω, change, alter. <sup>18</sup> ἔτος, ους, τό, year. <sup>19</sup> ἐκλείπω, fail, cease. <sup>20</sup> ποτέ, once, at some time. <sup>21</sup> ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). <sup>22</sup> ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. <sup>23</sup> λειτουργικός, engaged in special service. <sup>24</sup> διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service.

τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν<sup>1</sup> σωτηρίαν;<sup>2</sup>

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως<sup>3</sup> ἡμᾶς προσέχειν<sup>4</sup> τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε<sup>5</sup> **2**

παραρρῶμεν.<sup>6</sup> Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,<sup>7</sup> καὶ **2**

πᾶσα παράβασις<sup>8</sup> καὶ παρακοή<sup>9</sup> ἔλαβεν ἔνδικον<sup>10</sup> μισθαποδοσίαν,<sup>11</sup> πῶς ἡμεῖς **3**

ἐκφευξόμεθα<sup>12</sup> τηλικαύτης<sup>13</sup> ἀμελήσαντες<sup>14</sup> σωτηρίας;<sup>2</sup> Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα

λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,<sup>15</sup> **4**

συνεπιμαρτυροῦντος<sup>16</sup> τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,<sup>17</sup> καὶ ποικίλαις<sup>18</sup>

δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,<sup>19</sup> κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.<sup>20</sup>

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν<sup>21</sup> τὴν οἰκουμένην<sup>22</sup> τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. **5**

Διεμαρτύρατο<sup>23</sup> δέ ποῦ<sup>24</sup> τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη<sup>25</sup> αὐτοῦ; **6**

<sup>1</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>2</sup> σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. <sup>3</sup> περισσῶς, abundantly, exceedingly. <sup>4</sup> προσέχω, take heed to, attend to. <sup>5</sup> μήποτε, never, lest perchance. <sup>6</sup> παραρρέω, be washed away, drift away. <sup>7</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>8</sup> παράβασις, εως, ή, going aside, transgression. <sup>9</sup> παρακοή, ής, ή, disobedience. <sup>10</sup> ἔνδικος, righteous, just. <sup>11</sup> μισθαποδοσία, ας, ή, recompense, reward. <sup>12</sup> ἐκφεύγω, flee away, flee out. <sup>13</sup> τηλικούτος, so great, so large. <sup>14</sup> ἀμελέω, neglect, be unconcerned. <sup>15</sup> βεβαιώω, confirm, secure. <sup>16</sup> συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. <sup>17</sup> τέρας, ατος, τό, wonder, portent. <sup>18</sup> ποικίλος, varied, manifold. <sup>19</sup> μερισμός, οὔ, ό, division, distribution. <sup>20</sup> θέλησις, εως, ή, will, willing. <sup>21</sup> ὑποτάσσω, subject, put in subjection. <sup>22</sup> οἰκουμένη, ης, ή, inhabited world. <sup>23</sup> διαμαρτύρομαι, testify solemnly. <sup>24</sup> ποῦ, somewhere, about. <sup>25</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall.

Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ<sup>1</sup> αὐτόν; Ἠλάττωσας<sup>2</sup> αὐτὸν βραχύ<sup>3</sup> τι παρ' 7  
 ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ<sup>4</sup> ἐστεφάνωσας<sup>5</sup> αὐτόν: πάντα ὑπέταξας<sup>6</sup> ὑποκάτω<sup>7</sup> τῶν 8  
 ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι<sup>6</sup> αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ  
 ἀνυπότακτον.<sup>8</sup> Νῦν δὲ οὐπω<sup>9</sup> ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.<sup>6</sup> Τὸν δὲ 9  
 βραχύ<sup>3</sup> τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον<sup>2</sup> βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα<sup>10</sup> τοῦ  
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ<sup>4</sup> ἐστεφανωμένον,<sup>5</sup> ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς  
 γεύσῃται<sup>11</sup> θανάτου. Ἐπρεπεν<sup>12</sup> γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, 10  
 πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν<sup>13</sup> τῆς σωτηρίας<sup>14</sup> αὐτῶν διὰ  
 παθημάτων<sup>10</sup> τελειῶσαι.<sup>15</sup> Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων<sup>16</sup> καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι,<sup>16</sup> ἐξ ἑνὸς 11  
 πάντες: δι' ἣν αἰτίαν<sup>17</sup> οὐκ ἐπαισχύνεται<sup>18</sup> ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 12  
 Ἀπαγγελῶ<sup>19</sup> τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω<sup>20</sup> σε. 13  
 Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοῦς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά

<sup>1</sup> ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. <sup>2</sup> ἐλαττώ, make lower, decrease. <sup>3</sup> βραχύς, short, little. <sup>4</sup> τιμή, ἥς, ἡ, honor, price. <sup>5</sup> στεφανώ, crown, reward. <sup>6</sup> ὑποτάσσω, subject, put in subjection. <sup>7</sup> ὑποκάτω, under, below. <sup>8</sup> ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. <sup>9</sup> οὐπω, not yet. <sup>10</sup> πάθημα, τὸς, τό, suffering, passion. <sup>11</sup> γεύομαι, taste, experience. <sup>12</sup> πρέπω, be clearly seen, be fitting. <sup>13</sup> ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. <sup>14</sup> σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. <sup>15</sup> τελειώω, fill, fulfill. <sup>16</sup> ἀγιάζω, make holy, consecrate. <sup>17</sup> αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. <sup>18</sup> ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. <sup>19</sup> ἀπαγγέλλω, announce, report. <sup>20</sup> ὑμνέω, sing to, praise.

ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ<sup>1</sup> οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν<sup>2</sup> σαρκὸς καὶ αἵματος, 14  
καὶ αὐτὸς παραπλησίως<sup>3</sup> μετέσχεν<sup>4</sup> τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ  
τὸν τὸ κράτος<sup>6</sup> ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,<sup>7</sup> καὶ ἀπαλλάξῃ<sup>8</sup> 15  
τούτους, ὅσοι φόβῳ<sup>9</sup> θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι<sup>10</sup> ἦσαν δουλείας.<sup>11</sup> Οὐ 16  
γὰρ δήπου<sup>12</sup> ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,<sup>13</sup> ἀλλὰ σπέρματος<sup>14</sup> Ἀβραὰμ  
ἐπιλαμβάνεται.<sup>13</sup> Ὅθεν<sup>15</sup> ὥφειλεν<sup>16</sup> κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,<sup>17</sup> ἵνα 17  
ἐλεήμων<sup>18</sup> γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι<sup>19</sup>  
τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν<sup>20</sup> αὐτὸς πειρασθεὶς,<sup>21</sup> δύναται τοῖς 18  
πειραζομένοις<sup>21</sup> βοηθῆσαι.<sup>22</sup>

<sup>1</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>2</sup> κοινωνέω, have a share of, share. <sup>3</sup> παραπλησίως, similarly, likewise. <sup>4</sup> μετέχω, partake of, share in. <sup>5</sup> καταργέω, make ineffective, abolish. <sup>6</sup> κράτος, οὐς, τό, power, dominion. <sup>7</sup> διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. <sup>8</sup> ἀπαλλάσσω, leave, deliver. <sup>9</sup> φόβος, ου, ὁ, fear, terror. <sup>10</sup> ἔνοχος, involved in, liable. <sup>11</sup> δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. <sup>12</sup> δήπου, of course, surely. <sup>13</sup> ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. <sup>14</sup> σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. <sup>15</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>16</sup> ὥφειλω, owe, ought. <sup>17</sup> ὁμοίω, make like, liken. <sup>18</sup> ἐλεήμων, merciful, sympathetic. <sup>19</sup> ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. <sup>20</sup> πάσχω, suffer, am acted upon. <sup>21</sup> πειράζω, test, tempt. <sup>22</sup> βοηθέω, come to the aid of.

Ὃθεν,<sup>1</sup> ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως<sup>2</sup> ἐπουρανίου<sup>3</sup> μέτοχοι,<sup>4</sup> κατανοήσατε<sup>5</sup> τὸν **3**  
 ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας<sup>6</sup> ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ **2**  
 ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης **3**  
 οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,<sup>7</sup> καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν<sup>8</sup> ἔχει τοῦ οἴκου ὁ  
 κατασκευάσας<sup>9</sup> αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται<sup>9</sup> ὑπὸ τινος: ὁ δὲ τὰ **4**  
 πάντα κατασκευάσας<sup>9</sup> θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς **5**  
 θεράπων,<sup>10</sup> εἰς μαρτύριον<sup>11</sup> τῶν λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν **6**  
 οἶκον αὐτοῦ: οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν<sup>12</sup> καὶ τὸ καύχημα<sup>13</sup>  
 τῆς ἐλπίδος μέχρι<sup>14</sup> τέλους<sup>15</sup> βεβαίαν<sup>16</sup> κατάσχωμεν.<sup>17</sup> Διό, καθὼς λέγει τὸ **7**  
 πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον<sup>18</sup> ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε<sup>19</sup> **8**  
 τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,<sup>20</sup> κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ  
 ἐν τῇ ἐρήμῳ,<sup>22</sup> οὗ<sup>23</sup> ἐπείρασάν<sup>24</sup> με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν<sup>25</sup> με, καὶ εἶδον **9**

<sup>1</sup> Ὃθεν, from where, from which. <sup>2</sup> κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. <sup>3</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>4</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>5</sup> κατανοέω, observe, understand. <sup>6</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>7</sup> ἡξιώω, consider worthy. <sup>8</sup> τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. <sup>9</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>10</sup> θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. <sup>11</sup> μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. <sup>12</sup> παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. <sup>13</sup> καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. <sup>14</sup> μέχρι, ἄχρι, ὡς, ἄχρι, as far as (gen). <sup>15</sup> τέλος, ους, τό, end, purpose. <sup>16</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>17</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>18</sup> σήμερον, today, now. <sup>19</sup> σκληρύνω, harden. <sup>20</sup> παραπικρασμός, οὔ, ὁ, rebellion, provocation. <sup>21</sup> πειρασμός, οὔ, ὁ, temptation, trial. <sup>22</sup> ἐρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. <sup>23</sup> οὔ, where, when. <sup>24</sup> πειράζω, test, tempt. <sup>25</sup> δοκιμάζω, prove, approve.

τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα<sup>1</sup> ἔτη.<sup>2</sup> Διὸ προσώχθισα<sup>3</sup> τῇ γενεᾷ<sup>4</sup> ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, 10  
 Ἄει<sup>5</sup> πλανῶνται<sup>6</sup> τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου: ὡς ὤμοσα<sup>7</sup> ἐν 11  
 τῇ ὀργῇ<sup>8</sup> μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν<sup>9</sup> μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, 12  
 μήποτε<sup>10</sup> ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδίᾳ πονηρὰ ἀπιστίας<sup>11</sup> ἐν τῷ ἀποστῆναι<sup>12</sup> ἀπὸ  
 θεοῦ ζῶντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι<sup>13</sup> οὗ τὸ 13  
 σήμερον<sup>14</sup> καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ<sup>15</sup> ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ<sup>16</sup> τῆς ἀμαρτίας: 14  
 μέτοχοι<sup>17</sup> γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως<sup>18</sup>  
 μέχρι<sup>19</sup> τέλους<sup>20</sup> βεβαίαν<sup>21</sup> κατάσχωμεν: ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον<sup>14</sup> ἐὰν τῆς 15  
 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνῃτε<sup>15</sup> τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ  
 παραπικρασμῷ.<sup>23</sup> Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,<sup>24</sup> ἀλλ' οὐ πάντες οἱ 16  
 ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου<sup>25</sup> διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν<sup>3</sup> τεσσαράκοντα 17  
 ἔτη;<sup>2</sup> Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν,<sup>26</sup> ὧν τὰ κῶλα<sup>27</sup> ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;<sup>28</sup> Τίσιν δὲ 18

<sup>1</sup> τεσσαράκοντα, forty, 40. <sup>2</sup> ἔτος, ους, τό, year. <sup>3</sup> προσοχθίζω, be angry, am displeased with. <sup>4</sup> γενεά, ἄς, ἡ, generation. <sup>5</sup> ἀεί, always, ever. <sup>6</sup> πλανᾶω, deceive, lead astray. <sup>7</sup> ὀμνύω, swear, take an oath. <sup>8</sup> ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. <sup>9</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>10</sup> μήποτε, never, lest perchance. <sup>11</sup> ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. <sup>12</sup> ἀφίστημι, withdraw, depart. <sup>13</sup> ἄχρι, as far as, up to (gen). <sup>14</sup> σήμερον, today, now. <sup>15</sup> σκληρύνω, harden. <sup>16</sup> ἀπάτῃ, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. <sup>17</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>18</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>19</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>20</sup> τέλος, ους, τό, end, purpose. <sup>21</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>22</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>23</sup> παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. <sup>24</sup> παραπικραίνω, embitter, provoke. <sup>25</sup> Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. <sup>26</sup> ἀμαρτάνω, sin. <sup>27</sup> κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. <sup>28</sup> ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert.

ὥμοσεν<sup>1</sup> μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;<sup>3</sup> 19

Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.<sup>4</sup>

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε<sup>5</sup> καταλειπομένης<sup>6</sup> ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4

κατάπαυσιν<sup>2</sup> αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.<sup>7</sup> Καὶ γὰρ ἐσμεν 2

εὐηγγελισμένοι, καθάπερ<sup>8</sup> καὶ οἱ: <sup>9</sup> ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν<sup>10</sup> ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς<sup>11</sup>

ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους<sup>12</sup> τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς 3

τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὥμοσα<sup>1</sup> ἐν τῇ ὀργῇ<sup>13</sup> μου,

Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> μου: καίτοι<sup>14</sup> τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς

κόσμου γενηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ πού<sup>16</sup> περὶ τῆς ἐβδόμης<sup>17</sup> οὕτως, Καὶ 4

κατέπαυσεν<sup>18</sup> ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ<sup>17</sup> ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: 5

καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> μου. Ἐπεὶ<sup>19</sup> οὖν 6

ἀπολείπεται<sup>20</sup> τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον<sup>21</sup> εὐαγγελισθέντες οὐκ

<sup>1</sup> ὀμνύω, swear, take an oath. <sup>2</sup> κατάπαυσις, εὐα, ἡ, rest, resting. <sup>3</sup> ἀπειθέω, disbelieve, disobey. <sup>4</sup> ἀπιστία, ἀ, ἡ, unbelief, unfaithfulness. <sup>5</sup> μήποτε, never, lest perchance. <sup>6</sup> καταλείπω, leave, leave behind. <sup>7</sup> ὑστερέω, lack, need. <sup>8</sup> καθάπερ, even as, just as. <sup>9</sup> καὶ οἱ, and he, and she. <sup>10</sup> ὠφέλει, profit, help. <sup>11</sup> ἀκοή, ἡ, ἡ, hearing, report. <sup>12</sup> συγκεράννυμι, blend, unite. <sup>13</sup> ὀργή, ἡ, ἡ, wrath, anger. <sup>14</sup> καίτοι, yet, although. <sup>15</sup> καταβολή, ἡ, ἡ, foundation, depositing. <sup>16</sup> πού, somewhere, about. <sup>17</sup> ἑβδόμος, seventh. <sup>18</sup> καταπαύω, cause to rest to rest, stop. <sup>19</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>20</sup> ἀπολείπω, leave, leave behind. <sup>21</sup> πρότερον, formerly, before.



εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,<sup>1</sup> πάλιν τινὰ ὀρίζει<sup>2</sup> ἡμέραν, Σήμερον,<sup>3</sup> ἐν Δαυὶδ λέγων, 7  
 μετὰ τοσοῦτον<sup>4</sup> χρόνον, καθὼς εἴρηται, Σήμερον<sup>3</sup> ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ  
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε<sup>5</sup> τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8  
 κατέπαυσεν,<sup>6</sup> οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα<sup>7</sup> ἀπολείπεται<sup>8</sup> 9  
 σαββατισμός<sup>9</sup> τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>10</sup> αὐτοῦ 10  
 καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν<sup>6</sup> ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ<sup>11</sup> ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. 11  
 Σπουδάσωμεν<sup>12</sup> οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,<sup>10</sup> ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ  
 τις ὑποδείγματι<sup>13</sup> πέσῃ τῆς ἀπειθείας.<sup>1</sup> Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,<sup>14</sup> 12  
 καὶ τομώτερος<sup>15</sup> ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν<sup>16</sup> δίστομον,<sup>17</sup> καὶ διϊκνούμενος<sup>18</sup> ἄχρι<sup>19</sup>  
 μερισμοῦ<sup>20</sup> ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν<sup>21</sup> τε καὶ μυελῶν,<sup>22</sup> καὶ κριτικὸς<sup>23</sup>  
 ἐνθυμήσεων<sup>24</sup> καὶ ἐννοιῶν<sup>25</sup> καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις<sup>26</sup> ἀφανῆς<sup>27</sup> ἐνώπιον 13  
 αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ<sup>28</sup> καὶ τετραχηλισμένα<sup>29</sup> τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν

<sup>1</sup> ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. <sup>2</sup> ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. <sup>3</sup> σήμερον, today, now. <sup>4</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>5</sup> σκληρύνω, harden. <sup>6</sup> καταπαύω, cause to rest to rest, stop. <sup>7</sup> ἄρα, so, then. <sup>8</sup> ἀπολείπω, leave, leave behind. <sup>9</sup> σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. <sup>10</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>11</sup> ὥσπερ, just as, even as. <sup>12</sup> σπουδάζω, hasten, be eager. <sup>13</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>14</sup> ἐνεργής, effective, active. <sup>15</sup> τομώτερος, sharper, keener. <sup>16</sup> μάχαιρα, ης, ἡ, sword. <sup>17</sup> δίστομος, two-edged. <sup>18</sup> διϊκνέομαι, pierce, penetrate. <sup>19</sup> ἄχρι, as far as, up to (gen). <sup>20</sup> μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. <sup>21</sup> ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. <sup>22</sup> μυελός, ου, ὁ, marrow. <sup>23</sup> κριτικός, able to judge, critical. <sup>24</sup> ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. <sup>25</sup> ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. <sup>26</sup> κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. <sup>27</sup> ἀφανής, invisible, hidden. <sup>28</sup> γυμνός, naked, wearing only under-garments. <sup>29</sup> τετραχλίζω, am laid bare, laid open.

ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα<sup>1</sup> τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ 14  
 θεοῦ, κρατῶμεν<sup>2</sup> τῆς ὁμολογίας.<sup>3</sup> Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15  
 συμπαθεῖν<sup>4</sup> ταῖς ἀσθενείαις<sup>5</sup> ἡμῶν, πεπειραμένον<sup>6</sup> δὲ κατὰ πάντα καθ’  
 ὁμοιότητα,<sup>7</sup> χωρὶς<sup>8</sup> ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας<sup>9</sup> τῷ θρόνῳ 16  
 τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,<sup>10</sup> καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον<sup>11</sup> βοήθειαν.<sup>12</sup>

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται<sup>13</sup> 5  
 τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ<sup>14</sup> δῶρά<sup>15</sup> τε καὶ θυσίας<sup>16</sup> ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2  
 μετριοπαθεῖν<sup>17</sup> δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν<sup>18</sup> καὶ πλανωμένοις,<sup>19</sup> ἐπεὶ<sup>20</sup> καὶ αὐτὸς  
 περὶκεῖται<sup>21</sup> ἀσθενείαν:<sup>5</sup> καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει,<sup>22</sup> καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως 3  
 καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν<sup>14</sup> ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4

<sup>1</sup> διέρχομαι, cross over, pass through. <sup>2</sup> κρατέω, grasp, lay hold of. <sup>3</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>4</sup> συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. <sup>5</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>6</sup> πειράω, try, attempt. <sup>7</sup> ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. <sup>8</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>9</sup> παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. <sup>10</sup> ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. <sup>11</sup> εὐκαιρος, timely, suitable. <sup>12</sup> βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. <sup>13</sup> καθίστημι, set, constitute. <sup>14</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>15</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>16</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>17</sup> μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. <sup>18</sup> ἀγνοέω, not know, be unaware. <sup>19</sup> πλανάω, deceive, lead astray. <sup>20</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>21</sup> περίκειμαι, be around, surround. <sup>22</sup> ὀφείλω, owe, ought.

τιμήν,<sup>1</sup> ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ<sup>2</sup> καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5  
 χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,  
 Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον<sup>3</sup> γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ 6  
 ἱερεὺς<sup>4</sup> εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>5</sup> Μελχισεδέκ.<sup>6</sup> Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς 7  
 σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις<sup>7</sup> τε καὶ ἱκετηρίας<sup>8</sup> πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ  
 θανάτου μετὰ κραυγῆς<sup>9</sup> ἰσχυρᾶς<sup>10</sup> καὶ δακρύων<sup>11</sup> προσενέγκας,<sup>12</sup> καὶ  
 εἰσακουσθεὶς<sup>13</sup> ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,<sup>14</sup> καίπερ<sup>15</sup> ὢν υἱός, ἔμαθεν<sup>16</sup> ἀφ' ὧν ἔπαθεν<sup>17</sup> 8  
 τὴν ὑπακοήν,<sup>18</sup> καὶ τελειωθείς<sup>19</sup> ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν<sup>20</sup> αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος<sup>21</sup> 9  
 σωτηρίας<sup>22</sup> αἰωνίου: προσαγορευθεὶς<sup>23</sup> ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν<sup>5</sup> 10  
 Μελχισεδέκ.<sup>6</sup>

<sup>1</sup> τιμή, ἥς, ἡ, honor, price. <sup>2</sup> καθάπερ, even as, just as. <sup>3</sup> σήμερον, today, now. <sup>4</sup> ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. <sup>5</sup> τάξις, ἑως, ἡ, arranging, order. <sup>6</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>7</sup> δεήσις, ἑως, ἡ, entreaty, prayer. <sup>8</sup> ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. <sup>9</sup> κραυγή, ἥς, ἡ, outcry, crying. <sup>10</sup> ἰσχυρός, strong, mighty. <sup>11</sup> δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. <sup>12</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>13</sup> εἰσακούω, listen, hear. <sup>14</sup> εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. <sup>15</sup> καίπερ, although. <sup>16</sup> μαθηθάνω, learn, ascertain. <sup>17</sup> πάσχω, suffer, am acted upon. <sup>18</sup> ὑπακοή, ἥς, ἡ, obedience. <sup>19</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>20</sup> ὑπακούω, obey, listen. <sup>21</sup> αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. <sup>22</sup> σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. <sup>23</sup> προσαγορεύω, call by name, designate.

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος<sup>1</sup> λέγειν, ἐπεὶ<sup>2</sup> νωθροὶ<sup>3</sup> γεγονάτε 11  
 ταῖς ἀκοαῖς.<sup>4</sup> Καὶ γὰρ ὀφείλοντες<sup>5</sup> εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν 12  
 χρειάν<sup>6</sup> ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα<sup>7</sup> τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων<sup>8</sup> τοῦ  
 θεοῦ: καὶ γεγονάτε χρειάν<sup>6</sup> ἔχοντες γάλακτος,<sup>9</sup> καὶ οὐ στερεᾶς<sup>10</sup> τροφῆς.<sup>11</sup> Πᾶς 13  
 γὰρ ὁ μετέχων<sup>12</sup> γάλακτος<sup>9</sup> ἄπειρος<sup>13</sup> λόγου δικαιοσύνης: νήπιος<sup>14</sup> γὰρ ἐστίν. 14  
 Τελείων<sup>15</sup> δέ ἐστιν ἡ στερεὰ<sup>10</sup> τροφή,<sup>11</sup> τῶν διὰ τὴν ἑξίν<sup>16</sup> τὰ αἰσθητήρια<sup>17</sup>  
 γεγυμνασμένα<sup>18</sup> ἔχόντων πρὸς διάκρισιν<sup>19</sup> καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα<sup>20</sup> φερώμεθα, 6  
 μὴ πάλιν θεμέλιον<sup>21</sup> καταβαλλόμενοι<sup>22</sup> μετανοίας<sup>23</sup> ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ  
 πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν<sup>24</sup> διδαχῆς,<sup>25</sup> ἐπιθέσεώς<sup>26</sup> τε χειρῶν, ἀναστάσεώς<sup>27</sup> 2  
 τε νεκρῶν, καὶ κρίματος<sup>28</sup> αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη<sup>29</sup> ὁ 3

<sup>1</sup> δυσερμήνευτος, hard to explain. <sup>2</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>3</sup> νωθρός, lazy, sluggish. <sup>4</sup> ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. <sup>5</sup> ὀφείλω, owe, ought. <sup>6</sup> χρεία, ας, ἡ, need, necessity. <sup>7</sup> στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. <sup>8</sup> λογίον, οὐ, τό, saying, oracle. <sup>9</sup> γάλα, γαλακτος, τό, milk. <sup>10</sup> στερεός, hard, firm. <sup>11</sup> τροφή, ἤς, ἡ, food, nourishment. <sup>12</sup> μετέχω, partake of, share in. <sup>13</sup> ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. <sup>14</sup> νήπιος, infant, child. <sup>15</sup> τέλειος, complete, perfect. <sup>16</sup> ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. <sup>17</sup> αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. <sup>18</sup> γυμνάζω, train, undergo discipline. <sup>19</sup> διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. <sup>20</sup> τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. <sup>21</sup> θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. <sup>22</sup> καταβάλλω, strike down, found. <sup>23</sup> μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. <sup>24</sup> βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. <sup>25</sup> διδαχή, ἤς, ἡ, teaching, instruction. <sup>26</sup> ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. <sup>27</sup> ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. <sup>28</sup> κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. <sup>29</sup> ἐπιτρέπω, permit, allow.

θεός. Ἀδύνατον<sup>1</sup> γὰρ τοὺς ἅπαξ<sup>2</sup> φωτισθέντας,<sup>3</sup> γευσαμένους<sup>4</sup> τε τῆς δωρεᾶς<sup>5</sup> 4  
 τῆς ἐπουρανίου,<sup>6</sup> καὶ μετόχους<sup>7</sup> γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν 5  
 γευσαμένους<sup>4</sup> θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,<sup>8</sup> 6  
 πάλιν ἀνακαινίζειν<sup>9</sup> εἰς μετάνοιαν,<sup>10</sup> ἀνασταυροῦντας<sup>11</sup> ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ  
 θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.<sup>12</sup> Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις<sup>13</sup> 7  
 ἐρχόμενον ὑετόν,<sup>14</sup> καὶ τίκτουσα<sup>15</sup> βοτάνην<sup>16</sup> εὖθετον<sup>17</sup> ἐκείνοις δι' οὓς καὶ  
 γεωργεῖται,<sup>18</sup> μεταλαμβάνει<sup>19</sup> εὐλογίας<sup>20</sup> ἀπὸ τοῦ θεοῦ: ἐκφέρουσα<sup>21</sup> δὲ ἀκάνθας<sup>22</sup> 8  
 καὶ τριβόλους,<sup>23</sup> ἀδόκιμος<sup>24</sup> καὶ κατάρας<sup>25</sup> ἐγγύς,<sup>26</sup> ἥς τὸ τέλος<sup>27</sup> εἰς καῦσιν.<sup>28</sup>

Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα<sup>29</sup> καὶ ἐχόμενα σωτηρίας,<sup>30</sup> εἰ 9  
 καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος<sup>31</sup> ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι<sup>32</sup> τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ 10  
 τοῦ κόπου<sup>33</sup> τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε<sup>34</sup> εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες<sup>35</sup>

<sup>1</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>2</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>3</sup> φωτίζω, give light, enlighten. <sup>4</sup> γεύομαι, taste, experience. <sup>5</sup> δωρεά, ἄς, ἡ, gift, free gift. <sup>6</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>7</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>8</sup> παραπίπτω, fall away, commit apostasy. <sup>9</sup> ἀνακαινίζω, renew, restore. <sup>10</sup> μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. <sup>11</sup> ἀνασταυρόω, crucify again. <sup>12</sup> παραδειγματίζω, expose, make an example of. <sup>13</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>14</sup> ὑετός, ου, ὁ, rain. <sup>15</sup> τίκτω, give birth to, bear. <sup>16</sup> βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. <sup>17</sup> εὖθετος, useful, fit. <sup>18</sup> γεωργέω, farm, cultivate. <sup>19</sup> μεταλαμβάνω, partake of, share. <sup>20</sup> εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. <sup>21</sup> ἐκφέρω, carry out, bring forth. <sup>22</sup> ἀκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. <sup>23</sup> τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. <sup>24</sup> ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. <sup>25</sup> κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. <sup>26</sup> ἐγγύς, near. <sup>27</sup> τέλος, ους, τό, end, purpose. <sup>28</sup> καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. <sup>29</sup> κρείσσω, stronger, more excellent. <sup>30</sup> σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. <sup>31</sup> ἄδικος, unjust, unrighteous. <sup>32</sup> ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>33</sup> κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. <sup>34</sup> ἐνδείκνυμι, show forth, show. <sup>35</sup> διακονέω, serve, minister.

τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.<sup>1</sup> Ἐπιθυμοῦμεν<sup>2</sup> δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11  
 ἐνδείκνυσθαι<sup>3</sup> σπουδὴν<sup>4</sup> πρὸς τὴν πληροφορίαν<sup>5</sup> τῆς ἐλπίδος ἄχρι<sup>6</sup> τέλους·<sup>7</sup> ἵνα 12  
 μὴ νωθροὶ<sup>8</sup> γένησθε, μιμηταὶ<sup>9</sup> δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας<sup>10</sup>  
 κληρονομούντων<sup>11</sup> τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος<sup>12</sup> ὁ θεός, ἐπεὶ<sup>13</sup> κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος 13  
 ὁμόσαι,<sup>14</sup> ὥμοσεν<sup>14</sup> καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ<sup>15</sup> μὴν<sup>16</sup> εὐλογῶν<sup>17</sup> εὐλογήσω<sup>17</sup> σε, καὶ 14  
 πληθύνων<sup>18</sup> πληθυνῶ<sup>18</sup> σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας<sup>19</sup> ἐπέτυχεν<sup>20</sup> τῆς 15  
 ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,<sup>14</sup> καὶ πάσης 16  
 αὐτοῖς ἀντιλογίας<sup>21</sup> πέρας<sup>22</sup> εἰς βεβαίωσιν<sup>23</sup> ὁ ὅρκος.<sup>24</sup> Ἐν ᾧ περισσότερον<sup>25</sup> 17  
 βουλόμενος<sup>26</sup> ὁ θεὸς ἐπιδείξαι<sup>27</sup> τοῖς κληρονόμοις<sup>28</sup> τῆς ἐπαγγελίας τὸ  
 ἀμετάθετον<sup>29</sup> τῆς βουλῆς<sup>30</sup> αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν<sup>31</sup> ὅρκῳ,<sup>24</sup> ἵνα διὰ δύο πραγμάτων 18

<sup>1</sup> διακονέω, serve, minister. <sup>2</sup> ἐπιθυμέω, desire, long for. <sup>3</sup> ἐνδείκνυμι, show forth, show. <sup>4</sup> σπουδή, ἥς, ἡ, haste, diligence. <sup>5</sup> πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. <sup>6</sup> ἄχρι, as far as, up to (gen). <sup>7</sup> τέλος, ους, τό, end, purpose. <sup>8</sup> νωθρός, lazy, sluggish. <sup>9</sup> μιμητής, οὔ, ὁ, imitator. <sup>10</sup> μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. <sup>11</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>12</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>13</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>14</sup> ὁμνύω, swear, take an oath. <sup>15</sup> ἦ, truly, surely. <sup>16</sup> μὴν, ὁ, month, certainly. <sup>17</sup> εὐλογέω, bless. <sup>18</sup> πληθύνω, multiply, increase. <sup>19</sup> μακροθυμέω, be patient, suffer long. <sup>20</sup> ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. <sup>21</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>22</sup> πέρας, ατος, τό, limit, end. <sup>23</sup> βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. <sup>24</sup> ὅρκος, ου, ὁ, oath. <sup>25</sup> περισσός, excessive, abundant. <sup>26</sup> βούλομαι, wish, will. <sup>27</sup> ἐπιδείκνυμι, show, prove. <sup>28</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>29</sup> ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. <sup>30</sup> βουλή, ἥς, ἡ, counsel, purpose. <sup>31</sup> μεσιτεύω, guarantee, mediate. <sup>32</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter.

ἀμεταθέτων,<sup>1</sup> ἐν οἷς ἀδύνατον<sup>2</sup> ψεύσασθαι<sup>3</sup> θεόν, ἰσχυρὰν<sup>4</sup> παράκλησιν<sup>5</sup> ἔχωμεν  
οἱ καταφυγόντες<sup>6</sup> κρατῆσαι<sup>7</sup> τῆς προκειμένης<sup>8</sup> ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν<sup>9</sup> ἔχομεν 19  
τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ<sup>10</sup> τε καὶ βεβαίαν,<sup>11</sup> καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον<sup>12</sup> τοῦ  
καταπετάσματος·<sup>13</sup> ὅπου πρόδρομος<sup>14</sup> ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν 20  
τάξιν<sup>15</sup> Μελχισεδέκ<sup>16</sup> ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,<sup>16</sup> βασιλεὺς Σαλήμ,<sup>17</sup> ἱερεὺς<sup>18</sup> τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,<sup>19</sup> ὁ 7  
συναντήσας<sup>20</sup> Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι<sup>21</sup> ἀπὸ τῆς κοπῆς<sup>22</sup> τῶν βασιλείων καὶ  
εὐλογήσας<sup>23</sup> αὐτόν, ὥ καὶ δεκάτην<sup>24</sup> ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν<sup>25</sup> Ἀβραάμ – πρῶτον 2  
μὲν ἐρμηνευόμενος<sup>26</sup> βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα<sup>27</sup> δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,<sup>17</sup> ὁ  
ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,<sup>28</sup> ἀμήτωρ,<sup>29</sup> ἀγενεαλόγητος,<sup>30</sup> μήτε<sup>31</sup> ἀρχὴν 3  
ἡμερῶν μήτε<sup>31</sup> ζωῆς τέλος<sup>32</sup> ἔχων, ἀφωμοιωμένος<sup>33</sup> δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει

<sup>1</sup> ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. <sup>2</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>3</sup> ψεύδομαι, lie. <sup>4</sup> ἰσχυρός, strong, mighty. <sup>5</sup> παράκλησις, εὐχ, exhortation, consolation. <sup>6</sup> καταφεύγω, flee, take refuge. <sup>7</sup> κρατέω, grasp, lay hold of. <sup>8</sup> πρόκειμαι, be set before, be exhibited. <sup>9</sup> ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. <sup>10</sup> ἀσφαλής, certain, definite. <sup>11</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>12</sup> ἐσώτερος, within, inside (gen). <sup>13</sup> καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. <sup>14</sup> πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. <sup>15</sup> τάξις, εὐχ, ἡ, arranging, order. <sup>16</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>17</sup> Σαλήμ, ἡ, Salem. <sup>18</sup> ἱερεὺς, εὐχ, ὁ, priest. <sup>19</sup> ὑψιστος, highest, most high. <sup>20</sup> συναντάω, meet with, hence to happen. <sup>21</sup> ὑποστρέφω, return, turn back. <sup>22</sup> κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. <sup>23</sup> εὐλογέω, bless. <sup>24</sup> δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. <sup>25</sup> μερίζω, divide, part. <sup>26</sup> ἐρμηνεύω, interpret, translate. <sup>27</sup> ἔπειτα, then, after this. <sup>28</sup> ἀπάτωρ, fatherless, without a father. <sup>29</sup> ἀμήτωρ, without a mother. <sup>30</sup> ἀγενεαλόγητος, without genealogy. <sup>31</sup> μήτε, neither, nor. <sup>32</sup> τέλος, ους, τό, end, purpose. <sup>33</sup> ἀφομοιώω, make like, assimilate.

ἱερεὺς<sup>1</sup> εἰς τὸ διηνεκές.<sup>2</sup>

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος<sup>3</sup> οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην<sup>4</sup> Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων<sup>5</sup> 4

ὁ πατριάρχης.<sup>6</sup> Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ<sup>7</sup> τὴν ἱερατείαν<sup>8</sup> λαμβάνοντες 5

ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν<sup>9</sup> τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς

ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ<sup>10</sup> ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος<sup>11</sup> Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ 6

γενεαλογούμενος<sup>12</sup> ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν<sup>13</sup> τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς

ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν.<sup>14</sup> Χωρὶς<sup>15</sup> δὲ πάσης ἀντιλογίας,<sup>16</sup> τὸ ἔλαττον<sup>17</sup> ὑπὸ τοῦ 7

κρείττονος<sup>18</sup> εὐλογεῖται.<sup>14</sup> Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας<sup>4</sup> ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι 8

λαμβάνουσιν: ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὥς ἔπος<sup>19</sup> εἰπεῖν, διὰ 9

Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ<sup>7</sup> ὁ δεκάτας<sup>4</sup> λαμβάνων δεδεκάτῳται:<sup>13</sup> ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ<sup>11</sup> 10

τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν<sup>20</sup> αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.<sup>21</sup>

<sup>1</sup> ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. <sup>2</sup> διηνεκής, continuous, perpetual. <sup>3</sup> πηλίκος, how large, how great. <sup>4</sup> δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. <sup>5</sup> ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. <sup>6</sup> πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. <sup>7</sup> Λευὶ, ὁ, Levi. <sup>8</sup> ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. <sup>9</sup> ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. <sup>10</sup> καίπερ, although. <sup>11</sup> ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. <sup>12</sup> γενεαλογέω, trace descent or ancestry. <sup>13</sup> δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. <sup>14</sup> εὐλογέω, bless. <sup>15</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>16</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>17</sup> ἐλάσσων, lesser, less. <sup>18</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>19</sup> ἔπος, ους, τό, word, so to speak. <sup>20</sup> συναντάω, meet with, hence to happen. <sup>21</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek.



Εἰ μὲν οὖν τελείωσις<sup>1</sup> διὰ τῆς Λευϊτικῆς<sup>2</sup> ἱερωσύνης<sup>3</sup> ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ 11  
 νενομοθέτητο<sup>4</sup> – τίς ἔτι χρεία,<sup>5</sup> κατὰ τὴν τάξιν<sup>6</sup> Μελχισεδέκ<sup>7</sup> ἕτερον ἀνίστασθαι  
 ἱερέα,<sup>8</sup> καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν<sup>6</sup> Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης<sup>9</sup> γὰρ τῆς 12  
 ἱερωσύνης,<sup>3</sup> ἐξ ἀνάγκης<sup>10</sup> καὶ νόμου μετάθεσις<sup>11</sup> γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται 13  
 ταῦτα, φυλῆς<sup>12</sup> ἐτέρας μετέσχηκεν,<sup>13</sup> ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν<sup>14</sup> τῷ  
 θυσιαστηρίῳ.<sup>15</sup> Πρόδηλον<sup>16</sup> γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα<sup>17</sup> ἀνατέταλκεν<sup>18</sup> ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς 14  
 ἣν φυλὴν<sup>12</sup> οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης<sup>3</sup> Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον<sup>19</sup> ἔτι 15  
 κατάδηλόν<sup>20</sup> ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα<sup>21</sup> Μελχισεδέκ<sup>7</sup> ἀνίσταται ἱερεὺς<sup>8</sup>  
 ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς<sup>22</sup> γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς 16  
 ἀκαταλύτου:<sup>23</sup> μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς<sup>8</sup> εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>6</sup> 17  
 Μελχισεδέκ.<sup>7</sup> Ἀθέτησις<sup>24</sup> μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης<sup>25</sup> ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18  
 ἀσθενές<sup>26</sup> καὶ ἀνωφελές:<sup>27</sup> οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν<sup>28</sup> ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ<sup>29</sup> δὲ 19

<sup>1</sup> τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. <sup>2</sup> Λευϊτικός, Levitical. <sup>3</sup> ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. <sup>4</sup> νομοθετέω, ordain, enact. <sup>5</sup> χρεία, ας, ἡ, need, necessity. <sup>6</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>7</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>8</sup> ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. <sup>9</sup> μετατίθημι, transfer, change. <sup>10</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>11</sup> μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>12</sup> φυλή, ἧς, ἡ, tribe, race. <sup>13</sup> μετέχω, partake of, share in. <sup>14</sup> προσέχω, take head of, attend to. <sup>15</sup> θυσιαστήριον, ου, τό, altar. <sup>16</sup> πρόδηλος, clear, evident. <sup>17</sup> Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. <sup>18</sup> ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. <sup>19</sup> περισσός, excessive, abundant. <sup>20</sup> κατάδηλος, very clear, quite plain. <sup>21</sup> ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. <sup>22</sup> σαρκικός, fleshly, carnal. <sup>23</sup> ἀκατάλυτος, indissoluble. <sup>24</sup> ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. <sup>25</sup> προάγω, lead forth, go before. <sup>26</sup> ἀσθενής, weak, infirm. <sup>27</sup> ἀνωφελής, unprofitable, useless. <sup>28</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>29</sup> ἐπεισαγωγὴ, ἧς, ἡ, bringing in besides, bringing in.

κρείττονος<sup>1</sup> ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν<sup>2</sup> τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς<sup>3</sup> 20  
 ὀρκωμοσίας<sup>4</sup> – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς<sup>3</sup> ὀρκωμοσίας<sup>4</sup> εἰσὶν ἱερεῖς<sup>5</sup> γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21  
 ὀρκωμοσίας,<sup>4</sup> διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν<sup>6</sup> κύριος καὶ οὐ  
 μεταμεληθήσεται,<sup>7</sup> Σὺ ἱερεὺς<sup>5</sup> εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>8</sup> Μελχισεδέκ<sup>9</sup> – 22  
 κατὰ τοσοῦτον<sup>10</sup> κρείττονος<sup>1</sup> διαθήκης<sup>11</sup> γέγονεν ἔγγυος<sup>12</sup> Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23  
 πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς,<sup>5</sup> διὰ τὸ θανάτῳ καλύεσθαι<sup>13</sup> παραμένειν:<sup>14</sup> ὁ δέ, 24  
 διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον<sup>15</sup> ἔχει τὴν ἱερωσύνην.<sup>16</sup> Ὅθεν<sup>17</sup> 25  
 καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές<sup>18</sup> δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,  
 πάντοτε<sup>19</sup> ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν<sup>20</sup> ὑπὲρ αὐτῶν.

<sup>1</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>2</sup> ἐγγίζω, come near, approach. <sup>3</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>4</sup> ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. <sup>5</sup> ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. <sup>6</sup> ὀμνύω, swear, take an oath. <sup>7</sup> μεταμέλομαι, regret, repent. <sup>8</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>9</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>10</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>11</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>12</sup> ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. <sup>13</sup> καλύω, forbid, hinder. <sup>14</sup> παραμένω, remain beside, continue. <sup>15</sup> ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. <sup>16</sup> ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. <sup>17</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>18</sup> παντελής, completely, forever. <sup>19</sup> πάντοτε, always, at all times. <sup>20</sup> ἐντυγχάνω, entreat, intercede.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν<sup>1</sup> ἀρχιερεύς, ὁσιος,<sup>2</sup> ἄκακος,<sup>3</sup> ἀμίαντος,<sup>4</sup> κεχωρισμένος<sup>5</sup> <sup>26</sup>  
 ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,<sup>6</sup> καὶ ὑψηλότερος<sup>7</sup> τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει <sup>27</sup>  
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,<sup>8</sup> ὥσπερ<sup>9</sup> οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον<sup>10</sup> ὑπὲρ τῶν ιδίων  
 ἁμαρτιῶν θυσίας<sup>11</sup> ἀναφέρειν,<sup>12</sup> ἔπειτα<sup>13</sup> τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν  
 ἐφάπαξ,<sup>14</sup> ἑαυτὸν ἀνενέγκας.<sup>12</sup> Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν<sup>15</sup> ἀρχιερεῖς, <sup>28</sup>  
 ἔχοντας ἀσθένειαν·<sup>16</sup> ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας<sup>17</sup> τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς  
 τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.<sup>18</sup>

Κεφάλαιον<sup>19</sup> δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν<sup>20</sup> ἐν <sup>8</sup>  
 δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης<sup>21</sup> ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός,<sup>22</sup> <sup>2</sup>  
 καὶ τῆς σκηνῆς<sup>23</sup> τῆς ἀληθινῆς,<sup>24</sup> ἣν ἔπηξεν<sup>25</sup> ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος· πᾶς <sup>3</sup>  
 γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν<sup>26</sup> δῶρά<sup>27</sup> τε καὶ θυσίας<sup>11</sup> καθίσταται·<sup>15</sup> ὅθεν<sup>28</sup>

<sup>1</sup> πρέπω, be clearly seen, be fitting. <sup>2</sup> ὁσιος, righteous, pious. <sup>3</sup> ἄκακος, guileless, innocent. <sup>4</sup> ἀμίαντος, undefiled, untainted. <sup>5</sup> χωρίζω, separate, depart. <sup>6</sup> ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. <sup>7</sup> ὑψηλός, high, lofty. <sup>8</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>9</sup> ὥσπερ, just as, even as. <sup>10</sup> πρότερον, formerly, before. <sup>11</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>12</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>13</sup> ἔπειτα, then, after this. <sup>14</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>15</sup> καθίστημι, set, constitute. <sup>16</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>17</sup> ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. <sup>18</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>19</sup> κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. <sup>20</sup> καθίζω, seat, sit. <sup>21</sup> μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. <sup>22</sup> λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. <sup>23</sup> σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>24</sup> ἀληθινός, true, genuine. <sup>25</sup> πηγνυμι, make firm, put together. <sup>26</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>27</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>28</sup> ὅθεν, from where, from which.

ἀναγκαῖον<sup>1</sup> ἔχειν τι καὶ τοῦτον δὲ προσενέγκη.<sup>2</sup> Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν 4  
 ἱερεὺς,<sup>3</sup> ὄντων τῶν ἱερέων<sup>3</sup> τῶν προσφερόντων<sup>2</sup> κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,<sup>4</sup> 5  
 οἵτινες ὑποδείγματι<sup>5</sup> καὶ σκιᾷ<sup>6</sup> λατρεύουσιν<sup>7</sup> τῶν ἐπουρανίων,<sup>8</sup> καθὼς  
 κεχρημάτισται<sup>9</sup> Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν<sup>10</sup> τὴν σκηνήν,<sup>11</sup> Ὅρα, γὰρ φησιν,  
 ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον<sup>12</sup> τὸν δειχθέντα<sup>13</sup> σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ<sup>14</sup> δὲ 6  
 διαφορωτέρας<sup>15</sup> τέτυχεν<sup>16</sup> λειτουργίας,<sup>17</sup> ὅσω καὶ κρείττονός<sup>18</sup> ἐστὶν διαθήκης<sup>19</sup>  
 μεσίτης,<sup>20</sup> ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν<sup>18</sup> ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.<sup>21</sup> Εἰ γὰρ ἡ πρώτη 7  
 ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,<sup>22</sup> οὐκ ἂν δευτέρας<sup>23</sup> ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος<sup>24</sup> γὰρ 8  
 αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω<sup>25</sup> ἐπὶ τὸν  
 οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα<sup>26</sup> διαθήκην<sup>19</sup> καινὴν:<sup>27</sup> οὐ κατὰ τὴν 9  
 διαθήκην<sup>19</sup> ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου<sup>28</sup> μου τῆς  
 χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν<sup>29</sup> αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου:<sup>30</sup> ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν<sup>31</sup>

<sup>1</sup> ἀναγκαῖος, necessary, essential. <sup>2</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>3</sup> ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. <sup>4</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>5</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>6</sup> σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. <sup>7</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>8</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>9</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>10</sup> ἐπιτελέω, complete, perform. <sup>11</sup> σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>12</sup> τύπος, ου, ὁ, mark, example. <sup>13</sup> δείκνυμι, show, point out. <sup>14</sup> νυνί, now, already. <sup>15</sup> διάφορος, various, different. <sup>16</sup> τυγχάνω, obtain, happen. <sup>17</sup> λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. <sup>18</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>19</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>20</sup> μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. <sup>21</sup> νομοθετέω, ordain, enact. <sup>22</sup> ἄμεμπτος, blameless. <sup>23</sup> δεύτερος, second. <sup>24</sup> μέφομαι, find fault with, blame. <sup>25</sup> συντελέω, complete, accomplish. <sup>26</sup> Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. <sup>27</sup> καινός, new, fresh. <sup>28</sup> ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. <sup>29</sup> ἐξάγω, lead out. <sup>30</sup> Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. <sup>31</sup> ἐμμένω, persevere, remain (in).

ἐν τῇ διαθήκῃ<sup>1</sup> μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα<sup>2</sup> αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη<sup>1</sup> 10  
 ἦν διαθήσομαι<sup>3</sup> τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς  
 νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν<sup>4</sup> αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω<sup>5</sup> αὐτούς:  
 καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν 11  
 ἕκαστος τὸν πολίτην<sup>6</sup> αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι  
 τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ<sup>7</sup> αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12  
 Ὅτι ἴλεως<sup>8</sup> ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις<sup>9</sup> αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν  
 ἀνομιῶν<sup>10</sup> αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ<sup>11</sup> ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν,<sup>12</sup> πεπαλαιώκεν<sup>13</sup> 13  
 τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον<sup>13</sup> καὶ γηράσκον,<sup>14</sup> ἐγγὺς<sup>15</sup> ἀφανισμοῦ.<sup>16</sup>

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοσύνη<sup>17</sup> λατρείας,<sup>18</sup> τό τε ἅγιον κοσμικόν.<sup>19</sup> 9

Σκηνὴν<sup>20</sup> γὰρ κατεσκευάσθη<sup>21</sup> ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία<sup>22</sup> καὶ ἡ τράπεζα<sup>23</sup> καὶ ἡ

<sup>1</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>2</sup> ἀμελέω, neglect, be unconcerned. <sup>3</sup> διατίθεμαι, appoint, make. <sup>4</sup> διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. <sup>5</sup> ἐπιγράφω, write upon, inscribe. <sup>6</sup> πολίτης, ου, ὁ, citizen. <sup>7</sup> μικρός, small, little. <sup>8</sup> ἴλεως, gracious, merciful. <sup>9</sup> ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. <sup>10</sup> ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>11</sup> μνησθῆναι, remember, recall. <sup>12</sup> καινός, new, fresh. <sup>13</sup> παλαιόω, make or become old, obsolete. <sup>14</sup> γηράσκω, grow old, become old. <sup>15</sup> ἐγγύς, near. <sup>16</sup> ἀφανισμός, οὗ, ὁ, vanishing, disappearing. <sup>17</sup> δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. <sup>18</sup> λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. <sup>19</sup> κοσμικός, earthly, worldly. <sup>20</sup> σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>21</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>22</sup> λυχνία, ας, ἡ, lampstand. <sup>23</sup> τράπεζα, ης, ἡ, table.

πρόθεσις<sup>1</sup> τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον<sup>2</sup> καταπέτασμα<sup>3</sup> 3  
 σκηνή<sup>4</sup> ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν<sup>5</sup> ἔχουσα θυμιατήριον,<sup>6</sup> καὶ τὴν 4  
 κιβωτὸν<sup>7</sup> τῆς διαθήκης<sup>8</sup> περικεκαλυμμένην<sup>9</sup> πάντοθεν<sup>10</sup> χρυσίῳ,<sup>11</sup> ἐν ᾗ στάμνος  
 χρυσῇ<sup>5</sup> ἔχουσα τὸ μάννα,<sup>13</sup> καὶ ἡ ῥάβδος<sup>14</sup> Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,<sup>15</sup> καὶ αἱ  
 πλάκες<sup>16</sup> τῆς διαθήκης<sup>8</sup> ὑπεράνω<sup>17</sup> δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ<sup>18</sup> δόξης κατασκιάζοντα<sup>19</sup> 5  
 τὸ ἱλαστήριον<sup>20</sup> περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος.<sup>21</sup> Τούτων δὲ οὕτως 6  
 κατεσκευασμένων,<sup>22</sup> εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν<sup>4</sup> διὰ παντὸς εἰσίσιν<sup>23</sup> οἱ ἱερεῖς,  
 τὰς λατρείας<sup>25</sup> ἐπιτελοῦντες<sup>26</sup>· εἰς δὲ τὴν δευτέραν<sup>2</sup> ἅπαξ<sup>27</sup> τοῦ ἐνιαυτοῦ<sup>28</sup> μόνος 7  
 ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς<sup>29</sup> αἵματος, ὃ προσφέρει<sup>30</sup> ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ  
 ἁγνοημάτων<sup>31</sup>· τοῦτο δηλοῦντος<sup>32</sup> τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω<sup>33</sup> 8  
 πεφανερῶσθαι<sup>34</sup> τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς<sup>4</sup> ἐχούσης στάσιν<sup>35</sup>

<sup>1</sup> πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. <sup>2</sup> δεύτερος, second. <sup>3</sup> καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. <sup>4</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>5</sup> χρυσοῦς, golden. <sup>6</sup> θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. <sup>7</sup> κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. <sup>8</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>9</sup> περικαλύπτω, cover, conceal. <sup>10</sup> πάντοθεν, on all sides, from all sides. <sup>11</sup> χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. <sup>12</sup> στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. <sup>13</sup> μάννα, τό, manna. <sup>14</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>15</sup> βλαστάνω, sprout, produce. <sup>16</sup> πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. <sup>17</sup> ὑπεράνω, high above (gen), far above. <sup>18</sup> χερουβίμ, τό, cherubim. <sup>19</sup> κατασκιάζω, overshadow. <sup>20</sup> ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. <sup>21</sup> μέρος, ους, τό, part, portion. <sup>22</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>23</sup> εἰσεμι, enter, go in. <sup>24</sup> ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. <sup>25</sup> λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. <sup>26</sup> ἐπιτελέω, complete, perform. <sup>27</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>28</sup> ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. <sup>29</sup> χωρίς, separate, apart from (gen). <sup>30</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>31</sup> ἁγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. <sup>32</sup> δηλώω, show, make clear. <sup>33</sup> μήπω, not yet. <sup>34</sup> φανερώω, reveal, manifest. <sup>35</sup> στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion.

ἥτις παραβολή εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,<sup>1</sup> καθ' ὃν δῶρά<sup>2</sup> τε καὶ θυσίαι<sup>3</sup> 9  
 προσφέρονται,<sup>4</sup> μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν<sup>5</sup> τελειῶσαι<sup>6</sup> τὸν λατρεύοντα,<sup>7</sup> 10  
 μόνον ἐπὶ βρώμασιν<sup>8</sup> καὶ πόμασιν<sup>9</sup> καὶ διαφόροις<sup>10</sup> βαπτισμοῖς<sup>11</sup> καὶ  
 δικαιώμασιν<sup>12</sup> σαρκὸς, μέχρι<sup>13</sup> καιροῦ διορθώσεως<sup>14</sup> ἐπικείμενα.<sup>15</sup>

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος<sup>16</sup> ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος 11  
 καὶ τελειοτέρας<sup>17</sup> σκηνῆς,<sup>18</sup> οὐ χειροποιήτου,<sup>19</sup> τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς  
 κτίσεως,<sup>20</sup> οὐδὲ δι' αἵματος τράγων<sup>21</sup> καὶ μόσχων,<sup>22</sup> διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος 12  
 εἰσῆλθεν ἐφάπαξ<sup>23</sup> εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν<sup>24</sup> εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα 13  
 ταύρων<sup>25</sup> καὶ τράγων,<sup>21</sup> καὶ σποδὸς<sup>26</sup> δαμάλεως<sup>27</sup> ῥαντίζουσα<sup>28</sup> τοὺς  
 κεκοινωμένους,<sup>29</sup> ἀγιάζει<sup>30</sup> πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,<sup>31</sup> πόσω<sup>32</sup> μᾶλλον 14  
 τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν<sup>4</sup> ἄμωμον<sup>33</sup>

<sup>1</sup> ἐνίστημι, be present, place in or upon. <sup>2</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>3</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>4</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>5</sup> συνείδησις, εως, ἡ, conscience. <sup>6</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>7</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>8</sup> βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. <sup>9</sup> πόμα, τος, τό, drink. <sup>10</sup> διάφορος, various, different. <sup>11</sup> βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. <sup>12</sup> δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. <sup>13</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>14</sup> διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. <sup>15</sup> ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. <sup>16</sup> παραγίνομαι, come, arrive. <sup>17</sup> τέλειος, complete, perfect. <sup>18</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>19</sup> χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. <sup>20</sup> κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. <sup>21</sup> τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>22</sup> μόσχος, ου, ὁ, calf. <sup>23</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>24</sup> λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. <sup>25</sup> ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. <sup>26</sup> σποδός, οὔ, ἡ, ashes. <sup>27</sup> δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. <sup>28</sup> ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>29</sup> κοινώω, make common, defile. <sup>30</sup> ἀγιάζω, make holy, consecrate. <sup>31</sup> καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. <sup>32</sup> πόσος, how many? how great? <sup>33</sup> ἄμωμος, without blemish, blameless.

τῷ θεῷ, καθαριεῖ<sup>1</sup> τὴν συνείδησιν<sup>2</sup> ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν<sup>3</sup>  
 θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης<sup>4</sup> καινῆς<sup>5</sup> μεσίτης<sup>6</sup> ἐστίν, ὅπως, θανάτου 15  
 γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν<sup>7</sup> τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ<sup>4</sup> παραβάσεων,<sup>8</sup> τὴν  
 ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.<sup>9</sup> Ὅπου γὰρ 16  
 διαθήκη,<sup>4</sup> θάνατον ἀνάγκη<sup>10</sup> φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.<sup>11</sup> Διαθήκη<sup>4</sup> γὰρ ἐπὶ 17  
 νεκροῖς βεβαία,<sup>12</sup> ἐπεὶ<sup>13</sup> μήποτε<sup>14</sup> ἰσχύει<sup>15</sup> ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.<sup>11</sup> Ὅθεν<sup>16</sup> οὐδ' ἡ 18  
 πρώτη χωρὶς<sup>17</sup> αἵματος ἐγκεκαίνισται.<sup>18</sup> Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ 19  
 νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων<sup>19</sup> καὶ τράγων,<sup>20</sup>  
 μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου<sup>21</sup> κοκκίνου<sup>22</sup> καὶ ὑσσώπου,<sup>23</sup> αὐτό τε τὸ βιβλίον<sup>24</sup> καὶ  
 πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,<sup>25</sup> λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης<sup>4</sup> ἥς 20  
 ἐνετείλατο<sup>26</sup> πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν<sup>27</sup> δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη<sup>28</sup> τῆς 21  
 λειτουργίας<sup>29</sup> τῷ αἵματι ὁμοίως<sup>30</sup> ἐρράντισεν. Καὶ σχεδὸν<sup>31</sup> ἐν αἵματι πάντα 22

<sup>1</sup>καθαρίζω, cleanse, make clean. <sup>2</sup>συνείδησις, εως, ἡ, conscience. <sup>3</sup>λατρεύω, serve, worship. <sup>4</sup>διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>5</sup>καινός, new, fresh. <sup>6</sup>μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. <sup>7</sup>ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. <sup>8</sup>παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. <sup>9</sup>κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. <sup>10</sup>ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>11</sup>διατίθεμαι, appoint, make. <sup>12</sup>βέβαιος, firm, secure. <sup>13</sup>ἐπεὶ, when, since. <sup>14</sup>μήποτε, never, lest perchance. <sup>15</sup>ισχύω, be strong, able. <sup>16</sup>ὅθεν, from where, from which. <sup>17</sup>χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>18</sup>ἐγκαίνίζω, renew, inaugurate. <sup>19</sup>μόσχος, ου, ὁ, calf. <sup>20</sup>τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>21</sup>ἐριον, ου, τό, wool. <sup>22</sup>κόκκινος, scarlet, crimson. <sup>23</sup>ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. <sup>24</sup>βιβλίον, ου, τό, book, scroll. <sup>25</sup>ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>26</sup>ἐντέλλομαι, command, give orders. <sup>27</sup>σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>28</sup>σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). <sup>29</sup>λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. <sup>30</sup>ὁμοίως, likewise, in like manner. <sup>31</sup>σχεδόν, almost, nearly.



καθαρίζεται<sup>1</sup> κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς<sup>2</sup> αἱματεκχυσίας<sup>3</sup> οὐ γίνεται ἄφεσις.<sup>4</sup>

Ἀνάγκη<sup>5</sup> οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα<sup>6</sup> τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι,<sup>1</sup> 23

αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια<sup>7</sup> κρείττοσιν<sup>8</sup> θυσίαις<sup>9</sup> παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς 24

χειροποίητα<sup>10</sup> ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα<sup>11</sup> τῶν ἀληθινῶν,<sup>12</sup> ἀλλ' εἰς

αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι<sup>13</sup> τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' 25

ἵνα πολλάκις<sup>14</sup> προσφέρῃ<sup>15</sup> ἑαυτόν, ὥσπερ<sup>16</sup> ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια

κατ' ἐνιαυτὸν<sup>17</sup> ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:<sup>18</sup> ἐπεὶ<sup>19</sup> ἔδει αὐτὸν πολλάκις<sup>14</sup> παθεῖν<sup>20</sup> ἀπὸ 26

καταβολῆς<sup>21</sup> κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ<sup>22</sup> ἐπὶ συντελείᾳ<sup>23</sup> τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν<sup>24</sup>

ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας<sup>9</sup> αὐτοῦ πεφανέρωται.<sup>25</sup> Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται<sup>26</sup> τοῖς 27

ἀνθρώποις ἅπαξ<sup>22</sup> ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις:<sup>27</sup> οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ 28

προσενεχθεὶς<sup>15</sup> εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν<sup>28</sup> ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου<sup>29</sup> χωρὶς<sup>2</sup>

<sup>1</sup> καθαρίζω, cleanse, make clean. <sup>2</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>3</sup> αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. <sup>4</sup> ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. <sup>5</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>6</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>7</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>8</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>9</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>10</sup> χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. <sup>11</sup> ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. <sup>12</sup> ἀληθινός, true, genuine. <sup>13</sup> ἐμφανίζω, manifest, disclose. <sup>14</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>15</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>16</sup> ὥσπερ, just as, even as. <sup>17</sup> ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. <sup>18</sup> ἀλλότριος, strange, foreign. <sup>19</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>20</sup> πάσχω, suffer, am acted upon. <sup>21</sup> καταβολή, ἧς, ἡ, foundation, depositing. <sup>22</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>23</sup> συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. <sup>24</sup> ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. <sup>25</sup> φανερώω, reveal, manifest. <sup>26</sup> ἀπόκειμαι, be laid up, put away. <sup>27</sup> κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. <sup>28</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>29</sup> δεύτερος, second.

ἀμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,<sup>1</sup> εἰς σωτηρίαν.<sup>2</sup>

Σκιὰν<sup>3</sup> γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα<sup>4</sup> τῶν **10**

πραγμάτων,<sup>5</sup> κατ' ἐνιαυτὸν<sup>6</sup> ταῖς αὐταῖς θυσίαις<sup>7</sup> ἃς προσφέρουσιν<sup>8</sup> εἰς τὸ

διηνεκές,<sup>9</sup> οὐδέποτε<sup>10</sup> δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.<sup>11</sup> Ἐπεὶ<sup>12</sup> οὐκ ἂν **2**

ἐπαύσαντο<sup>13</sup> προσφερόμεναι,<sup>8</sup> διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν<sup>14</sup> ἀμαρτιῶν

τοὺς λατρεύοντας,<sup>15</sup> ἅπαξ<sup>16</sup> κεκαθαμένους;<sup>17</sup> Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις<sup>18</sup> **3**

ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν:<sup>6</sup> ἀδύνατον<sup>19</sup> γὰρ αἷμα ταύρων<sup>20</sup> καὶ τράγων<sup>21</sup> ἀφαιρεῖν<sup>22</sup> **4**

ἀμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν<sup>7</sup> καὶ προσφορὰν<sup>23</sup> **5**

οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω<sup>24</sup> μοι: ὀλοκαυτώματα<sup>25</sup> καὶ περὶ ἀμαρτίας **6**

οὐκ εὐδόκησας:<sup>26</sup> τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω<sup>27</sup> – ἐν κεφαλίδι<sup>28</sup> βιβλίου<sup>29</sup> γέγραπται **7**

περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον<sup>30</sup> λέγων ὅτι Θυσίαν<sup>7</sup> **8**

<sup>1</sup> ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. <sup>2</sup> σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. <sup>3</sup> σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. <sup>4</sup> εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. <sup>5</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. <sup>6</sup> ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. <sup>7</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>8</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>9</sup> διηνεκής, continuous, perpetual. <sup>10</sup> οὐδέποτε, never. <sup>11</sup> τελειῶω, fill, fulfill. <sup>12</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>13</sup> παύω, cause to cease. <sup>14</sup> συνείδησις, εως, ἡ, conscience. <sup>15</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>16</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>17</sup> καθαίρω, make clean, clear. <sup>18</sup> ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. <sup>19</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>20</sup> ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. <sup>21</sup> τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>22</sup> ἀφαιρέω, take away, smite off. <sup>23</sup> προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. <sup>24</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>25</sup> ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. <sup>26</sup> εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. <sup>27</sup> ἦκω, I have come, I am present. <sup>28</sup> κεφαλίς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. <sup>29</sup> βιβλίον, ου, τό, book, scroll. <sup>30</sup> ἀνώτερον, higher, more honorable place.

καὶ προσφορὰν<sup>1</sup> καὶ ὀλοκαυτώματα<sup>2</sup> καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ  
 εὐδόκησας<sup>3</sup> – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται<sup>4</sup> – τότε εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἤκω<sup>5</sup> 9  
 τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ<sup>6</sup> τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον<sup>7</sup>  
 στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι<sup>8</sup> ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς<sup>1</sup> τοῦ σώματος 10  
 Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.<sup>9</sup> Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς<sup>10</sup> ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, 11  
 καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις<sup>12</sup> προσφέρων<sup>4</sup> θυσίας,<sup>13</sup> αἵτινες οὐδέποτε<sup>14</sup> δύνανται  
 περιελεῖν<sup>15</sup> ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας<sup>4</sup> θυσίαν<sup>13</sup> εἰς 12  
 τὸ διηνεκές,<sup>16</sup> ἐκάθισεν<sup>17</sup> ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος<sup>18</sup> ἕως τεθῶσιν 13  
 οἱ ἐχθροὶ<sup>19</sup> αὐτοῦ ὑποπόδιον<sup>20</sup> τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾶ<sup>1</sup> 14  
 τετελείωκεν<sup>21</sup> εἰς τὸ διηνεκές<sup>16</sup> τοὺς ἁγιαζομένους.<sup>8</sup> Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ 15  
 πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,<sup>22</sup> Αὕτη ἡ διαθήκη<sup>23</sup> ἣν διαθήσομαι 16  
 πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ

<sup>1</sup> προσφορὰ, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. <sup>2</sup> ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. <sup>3</sup> εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. <sup>4</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>5</sup> ἤκω, I have come, I am present. <sup>6</sup> ἀναιρέω, take up, kill. <sup>7</sup> δεύτερος, second. <sup>8</sup> ἁγιάζω, make holy, consecrate. <sup>9</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>10</sup> ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. <sup>11</sup> λειτουργέω, minister, serve. <sup>12</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>13</sup> θυσία, ἄς, ἡ, sacrifice. <sup>14</sup> οὐδέποτε, never. <sup>15</sup> περιαιρέω, cast off, take away. <sup>16</sup> διηνεκής, continuous, perpetual. <sup>17</sup> καθίζω, seat, sit. <sup>18</sup> ἐκδέχομαι, await, expect. <sup>19</sup> ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). <sup>20</sup> ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. <sup>21</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>22</sup> προλέγω, say beforehand, forewarn. <sup>23</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>24</sup> διατίθεμαι, appoint, make.

καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν<sup>1</sup> αὐτῶν ἐπιγράψω<sup>2</sup> αὐτούς· καὶ τῶν 17  
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν<sup>3</sup> αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ<sup>4</sup> ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις<sup>5</sup> 18  
 τούτων, οὐκέτι<sup>6</sup> προσφορὰ<sup>7</sup> περὶ ἁμαρτίας.

Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν<sup>8</sup> εἰς τὴν εἴσοδον<sup>9</sup> τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι 19  
 Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν<sup>10</sup> ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον<sup>11</sup> καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ 20  
 καταπετάσματος,<sup>12</sup> τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα<sup>13</sup> μέγαν ἐπὶ τὸν 21  
 οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς<sup>14</sup> καρδίας ἐν πληροφορίᾳ<sup>15</sup> 22  
 πίστεως, ἔρραντισμένοι<sup>16</sup> τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως<sup>17</sup> πονηρᾶς, καὶ  
 λελουμένοι<sup>18</sup> τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·<sup>19</sup> κατέχωμεν<sup>20</sup> τὴν ὁμολογίαν<sup>21</sup> τῆς 23  
 ἐλπίδος ἀκλινῆ,<sup>22</sup> πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·<sup>23</sup> καὶ κατανοῶμεν<sup>24</sup> ἀλλήλους 24  
 εἰς παροξυσμὸν<sup>25</sup> ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες<sup>26</sup> τὴν 25

<sup>1</sup> διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. <sup>2</sup> ἐπιγράφω, write upon, inscribe. <sup>3</sup> ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>4</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall. <sup>5</sup> ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. <sup>6</sup> οὐκέτι, no longer, no more. <sup>7</sup> προσφορά, ας, ἡ, offering, sacrifice. <sup>8</sup> παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. <sup>9</sup> εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. <sup>10</sup> ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. <sup>11</sup> πρόσφατος, new, recent. <sup>12</sup> καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. <sup>13</sup> ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. <sup>14</sup> ἀληθινός, true, genuine. <sup>15</sup> πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. <sup>16</sup> ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>17</sup> συνείδησις, εως, ἡ, conscience. <sup>18</sup> λούω, bathe, wash. <sup>19</sup> καθαρός, clean, pure. <sup>20</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>21</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>22</sup> ἀκλινής, without wavering, unbent. <sup>23</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>24</sup> κατανοέω, observe, understand. <sup>25</sup> παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation. <sup>26</sup> ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake.

ἐπισυναγωγὴν<sup>1</sup> αὐτῶν, καθὼς ἔθος<sup>2</sup> τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ<sup>3</sup>  
 μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν<sup>4</sup> τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως<sup>5</sup> γὰρ ἀμαρτανόντων<sup>6</sup> ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν<sup>7</sup> τῆς 26  
 ἀληθείας, οὐκέτι<sup>8</sup> περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται<sup>9</sup> θυσία,<sup>10</sup> φοβερά<sup>11</sup> δέ τις ἐκδοχή<sup>12</sup> 27  
 κρίσεως,<sup>13</sup> καὶ πυρὸς ζῆλος<sup>14</sup> ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς ὑπεναντίους.<sup>15</sup> Ἀθετήσας<sup>16</sup> 28  
 τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς<sup>17</sup> οἰκτιρμῶν<sup>18</sup> ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν<sup>19</sup>  
 ἀποθνήσκει: πόσῳ,<sup>20</sup> δοκεῖτε, χείρονος<sup>21</sup> ἀξιωθήσεται<sup>22</sup> τιμωρίας<sup>23</sup> ὁ τὸν υἱὸν τοῦ 29  
 θεοῦ καταπατήσας,<sup>24</sup> καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης<sup>25</sup> κοινὸν<sup>26</sup> ἡγησάμενος<sup>27</sup> ἐν ᾧ  
 ἡγιασθη,<sup>28</sup> καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;<sup>29</sup> Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, 30  
 Ἐμοὶ ἐκδίκησις,<sup>30</sup> ἐγὼ ἀνταποδώσω,<sup>31</sup> λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν  
 λαὸν αὐτοῦ. Φοβερόν<sup>11</sup> τὸ ἐμπεσεῖν<sup>32</sup> εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

<sup>1</sup> ἐπισυναγωγή, ἡς, ἡ, meeting, assembling. <sup>2</sup> ἔθος, οὗς, τό, custom. <sup>3</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>4</sup> ἐγγίζω, come near, approach. <sup>5</sup> ἐκουσίως, voluntarily, willingly. <sup>6</sup> ἀμαρτάνω, sin. <sup>7</sup> ἐπίγνωσις, εὖ, ἡ, knowledge, discernment. <sup>8</sup> οὐκέτι, no longer, no more. <sup>9</sup> ἀπολείπω, leave, leave behind. <sup>10</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>11</sup> φοβερός, fearful, terrible. <sup>12</sup> ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. <sup>13</sup> κρίσις, εὖ, ἡ, judgment, judging. <sup>14</sup> ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. <sup>15</sup> ὑπεναντίος, opposed, contrary. <sup>16</sup> ἀθετέω, reject, annul. <sup>17</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>18</sup> οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. <sup>19</sup> μάρτυς, υρος, ὁ, witness. <sup>20</sup> πόσος, how many? how great? <sup>21</sup> χείρων, worse. <sup>22</sup> ἀξιόω, consider worthy. <sup>23</sup> τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. <sup>24</sup> καταπατέω, trample under foot. <sup>25</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>26</sup> κοινός, common, unclean. <sup>27</sup> ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>28</sup> ἁγιάζω, make holy, consecrate. <sup>29</sup> ἐνυβρίζω, insult, outrage. <sup>30</sup> ἐκδίκησις, εὖ, ἡ, vengeance, vindication. <sup>31</sup> ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. <sup>32</sup> ἐμπίπτω, fall into, fall in.

Ἀναμιμνήσκεσθε <sup>1</sup> δὲ τὰς πρότερον <sup>2</sup> ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες <sup>3</sup> πολλὴν ἄθλησιν <sup>4</sup> 32  
 ὑπεμείνατε <sup>5</sup> παθημάτων· <sup>6</sup> τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς <sup>7</sup> τε καὶ θλίψεσιν <sup>8</sup> 33  
 θεατριζόμενοι· <sup>9</sup> τοῦτο δέ, κοινωνοὶ <sup>10</sup> τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων <sup>11</sup> γενηθέντες. 34  
 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς <sup>12</sup> μου συνεπαθήσατε, <sup>13</sup> καὶ τὴν ἄρπαγὴν <sup>14</sup> τῶν  
 ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, <sup>15</sup> γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς  
 κρείττονα <sup>16</sup> ὑπαρξιν <sup>17</sup> ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε <sup>18</sup> οὖν τὴν 35  
 παρρησίαν <sup>19</sup> ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν <sup>20</sup> μεγάλην. Ὑπομονῆς <sup>21</sup> γὰρ ἔχετε 36  
 χρείαν, <sup>22</sup> ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε <sup>23</sup> τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι 37  
 γὰρ μικρὸν <sup>24</sup> ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει, <sup>25</sup> καὶ οὐ χρονεῖ. <sup>26</sup> Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38  
 πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται, <sup>27</sup> οὐκ εὐδοκεῖ <sup>28</sup> ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39  
 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς <sup>29</sup> εἰς ἀπώλειαν, <sup>30</sup> ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν

<sup>1</sup> ἀναμιμνήσκω, remind, remember. <sup>2</sup> πρότερον, formerly, before. <sup>3</sup> φωτίζω, give light, enlighten. <sup>4</sup> ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. <sup>5</sup> ὑπομένω, tarry, endure. <sup>6</sup> πάθημα, τος, τό, suffering, passion. <sup>7</sup> ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. <sup>8</sup> θλίψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. <sup>9</sup> θεατρίζω, put to shame, expose publicly. <sup>10</sup> κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. <sup>11</sup> ἀναστρέφω, return, live. <sup>12</sup> δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. <sup>13</sup> συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. <sup>14</sup> ἄρπαγῇ, ἡς, ἡ, plunder, robbery. <sup>15</sup> προσδέχομαι, receive, wait for. <sup>16</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>17</sup> ὑπαρξίς, εως, ἡ, existence, subsistence. <sup>18</sup> ἀποβάλλω, throw away, cast aside. <sup>19</sup> παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. <sup>20</sup> μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. <sup>21</sup> ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. <sup>22</sup> χρεία, ας, ἡ, need, necessity. <sup>23</sup> κομίζω, receive, bring. <sup>24</sup> μικρός, small, little. <sup>25</sup> ἥκω, have come, am present. <sup>26</sup> χρονίζω, spend or take time, delay. <sup>27</sup> ὑποστέλλω, draw back, withdraw. <sup>28</sup> εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. <sup>29</sup> ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. <sup>30</sup> ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. <sup>31</sup> περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων<sup>1</sup> ὑπόστασις,<sup>2</sup> πραγμάτων<sup>3</sup> ἔλεγχος<sup>4</sup> οὐ βλεπομένων. **11**

Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν<sup>5</sup> κατηρτίσθαι<sup>6</sup> **2**

τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων<sup>7</sup> τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. **4**

Πίστει πλείονα θυσίαν<sup>8</sup> Ἀβελ παρὰ Κάϊν<sup>9</sup> προσήνεγκεν<sup>10</sup> τῷ θεῷ, δι' ἧς

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις<sup>11</sup> αὐτοῦ τοῦ θεοῦ: καὶ

δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνώχ μετετέθη<sup>12</sup> τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, **5**

καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι<sup>13</sup> μετέθηκεν<sup>12</sup> αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ<sup>14</sup> γὰρ τῆς μεταθέσεως<sup>15</sup>

αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι<sup>16</sup> τῷ θεῷ: χωρὶς<sup>17</sup> δὲ πίστεως ἀδύνατον<sup>18</sup> **6**

εὐαρεστῆσαι:<sup>16</sup> πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ

τοῖς ἐκζητοῦσιν<sup>19</sup> αὐτὸν μισθαποδότης<sup>20</sup> γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς<sup>21</sup> Νῶε<sup>22</sup> **7**

περὶ τῶν μηδέπω<sup>23</sup> βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς<sup>24</sup> κατεσκεύασεν<sup>25</sup> κιβωτὸν<sup>26</sup> εἰς

<sup>1</sup> ἐλπίζω, hope, hope for. <sup>2</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>3</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. <sup>4</sup> ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. <sup>5</sup> νοέω, understand, consider. <sup>6</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>7</sup> φαίνω, shine, appear. <sup>8</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>9</sup> Κάϊν, ὁ, Cain. <sup>10</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>11</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>12</sup> μετατίθημι, transfer, change. <sup>13</sup> διότι, because, on this account. <sup>14</sup> πρὸ, before (gen), before. <sup>15</sup> μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>16</sup> εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. <sup>17</sup> χωρὶς, separate, apart from (gen). <sup>18</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>19</sup> ἐκζητέω, seek out, inquire. <sup>20</sup> μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. <sup>21</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>22</sup> Νῶε, ὁ, Noah. <sup>23</sup> μηδέπω, not yet. <sup>24</sup> εὐλαβέομαι, reverence, respect. <sup>25</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>26</sup> κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark.

σωτηρίαν<sup>1</sup> τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν<sup>2</sup> τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν  
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.<sup>3</sup> Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν<sup>4</sup> 8  
ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,<sup>5</sup> καὶ ἐξῆλθεν μὴ  
ἐπιστάμενος<sup>6</sup> ποῦ<sup>7</sup> ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν<sup>8</sup> εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς 9  
ἀλλοτριαν,<sup>9</sup> ἐν σκηναῖς<sup>10</sup> κατοικήσας<sup>11</sup> μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν  
συγκληρονόμων<sup>12</sup> τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο<sup>13</sup> γὰρ τὴν τοῦς 10  
θεμελίους<sup>14</sup> ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης<sup>15</sup> καὶ δημιουργὸς<sup>16</sup> ὁ θεός. Πίστει καὶ 11  
αὐτὴ Σάρρα<sup>17</sup> δύναμιν εἰς καταβολὴν<sup>18</sup> σπέρματος<sup>19</sup> ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν  
ἡλικίας<sup>20</sup> ἔτεκεν,<sup>21</sup> ἐπεὶ<sup>22</sup> πιστὸν ἡγήσατο<sup>23</sup> τὸν ἐπαγγειλάμενον.<sup>24</sup> Διὸ καὶ ἂφ' 12  
ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,<sup>25</sup> καθὼς τὰ ἄστρα<sup>26</sup> τοῦ οὐρανοῦ  
τῷ πλήθει,<sup>27</sup> καὶ ὡς ἡ ἄμμος<sup>28</sup> ἢ παρὰ τὸ χεῖλος<sup>29</sup> τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.<sup>30</sup>

<sup>1</sup> σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. <sup>2</sup> κατακρίνω, condemn. <sup>3</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>4</sup> ὑπακούω, obey, listen. <sup>5</sup> κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. <sup>6</sup> ἐπίσταμαι, understand, know. <sup>7</sup> ποῦ, where?. <sup>8</sup> παροικέω, live a stranger, sojourn. <sup>9</sup> ἀλλότριος, strange, foreign. <sup>10</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>11</sup> κατοικέω, inhabit, dwell. <sup>12</sup> συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. <sup>13</sup> ἐκδέχομαι, await, expect. <sup>14</sup> θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. <sup>15</sup> τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. <sup>16</sup> δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. <sup>17</sup> Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. <sup>18</sup> καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. <sup>19</sup> σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. <sup>20</sup> ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. <sup>21</sup> τίκτω, give birth to, bear. <sup>22</sup> ἐπεὶ, when, since. <sup>23</sup> ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>24</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>25</sup> νεκρῶ, put to death, render weak. <sup>26</sup> ἄστρον, ου, τό, star. <sup>27</sup> πλῆθος, ους, τό, multitude. <sup>28</sup> ἄμμος, ου, ἡ, sand. <sup>29</sup> χεῖλος, ους, τό, lip, edge. <sup>30</sup> ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable.



Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13  
 πόρρωθεν<sup>1</sup> αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες<sup>2</sup> ὅτι ξένοι<sup>3</sup> καὶ  
 παρεπίδημοί<sup>4</sup> εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν<sup>5</sup> ὅτι 14  
 πατρίδα<sup>6</sup> ἐπιζητοῦσιν.<sup>7</sup> Καὶ εἰ μὲν ἐκεῖνης ἐμνημόνευον<sup>8</sup> ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον 15  
 ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.<sup>9</sup> Νῦν δὲ κρείττονος<sup>10</sup> ὀρέγονται,<sup>11</sup> τοῦτ' ἔστιν, 16  
 ἐπουρανίου: <sup>12</sup> διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται <sup>13</sup> αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι <sup>14</sup> αὐτῶν:  
 ἡτοίμασεν<sup>15</sup> γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν<sup>16</sup> Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,<sup>17</sup> καὶ τὸν μονογενῆ<sup>18</sup> 17  
 προσέφερεν<sup>16</sup> ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,<sup>19</sup> πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ 18  
 κληθήσεται σοι σπέρμα:<sup>20</sup> λογισάμενος<sup>21</sup> ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς<sup>22</sup> ὁ 19  
 θεός: ὅθεν<sup>23</sup> αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.<sup>24</sup> Πίστει περὶ μελλόντων 20

<sup>1</sup> πόρρωθεν, from a distance, at a distance. <sup>2</sup> ὁμολογέω, confess, profess. <sup>3</sup> ξένος, strange, stranger. <sup>4</sup> παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. <sup>5</sup> ἐμφανίζω, manifest, disclose. <sup>6</sup> πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. <sup>7</sup> ἐπιζητέω, seek for, seek after. <sup>8</sup> μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>9</sup> ἀνακάμπτω, turn back, return. <sup>10</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>11</sup> ὀρέγω, stretch forth, long for. <sup>12</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>13</sup> ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. <sup>14</sup> ἐπικαλέω, call upon, invoke. <sup>15</sup> ἐτοιμάζω, prepare, make ready. <sup>16</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>17</sup> πειράζω, test, tempt. <sup>18</sup> μονογενής, only begotten, only. <sup>19</sup> ἀναδέχομαι, undertake, receive. <sup>20</sup> σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. <sup>21</sup> λογίζομαι, calculate, consider. <sup>22</sup> δυνατός, powerful, possible. <sup>23</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>24</sup> κομίζω, receive, bring.

εὐλόγησεν<sup>1</sup> Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων 21  
 ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν,<sup>1</sup> καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον<sup>2</sup> τῆς  
 ῥάβδου<sup>3</sup> αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν<sup>4</sup> περὶ τῆς ἐξόδου<sup>5</sup> τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 22  
 ἐμνημόνευσεν,<sup>6</sup> καὶ περὶ τῶν ὀστέων<sup>7</sup> αὐτοῦ ἐνετείλατο.<sup>8</sup> Πίστει Μωϋσῆς 23  
 γεννηθεὶς ἐκρύβη<sup>9</sup> τρίμηνον<sup>10</sup> ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι<sup>11</sup> εἶδον ἀστεῖον<sup>12</sup> τὸ  
 παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα<sup>13</sup> τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς 24  
 μέγας γενόμενος ἡρνήσατο<sup>14</sup> λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς<sup>15</sup> Φαραώ,<sup>16</sup> μᾶλλον 25  
 ἐλόμενος<sup>17</sup> συγκακουχεῖσθαι<sup>18</sup> τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον<sup>19</sup> ἔχειν ἀμαρτίας  
 ἀπόλαυσιν·<sup>20</sup> μείζονα πλούτον<sup>21</sup> ἡγησάμενος<sup>22</sup> τῶν Αἰγύπτου<sup>23</sup> θησαυρῶν<sup>24</sup> τὸν 26  
 ὀνειδισμὸν<sup>25</sup> τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν<sup>26</sup> γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.<sup>27</sup> Πίστει 27  
 κατέλιπεν<sup>28</sup> Αἴγυπτον,<sup>23</sup> μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν<sup>29</sup> τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ  
 ἀόρατον<sup>30</sup> ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.<sup>31</sup> Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα<sup>32</sup> καὶ τὴν 28

<sup>1</sup> εὐλογέω, bless. <sup>2</sup> ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. <sup>3</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>4</sup> τελευτάω, die, end. <sup>5</sup> ἐξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. <sup>6</sup> μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>7</sup> ὀστέον, τό, bone. <sup>8</sup> ἐντέλλομαι, command, give orders. <sup>9</sup> κρύπτω, conceal, hide. <sup>10</sup> τρίμηνος, of three months, lasting three months. <sup>11</sup> διότι, because, on this account. <sup>12</sup> ἀστεῖος, handsome, well-bred. <sup>13</sup> διάταγμα, τος, τό, edict, command. <sup>14</sup> ἀρνέομαι, deny, repudiate. <sup>15</sup> θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. <sup>16</sup> Φαραώ, ό, Pharaoh. <sup>17</sup> αἰρέω, choose, prefer. <sup>18</sup> συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. <sup>19</sup> πρόσκαιρος, temporary, passing. <sup>20</sup> ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. <sup>21</sup> πλούτος, ου, ό, wealth, riches. <sup>22</sup> ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>23</sup> Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. <sup>24</sup> θησαυρός, οὔ, ό, storehouse, treasure. <sup>25</sup> ὀνειδισμός, οὔ, ό, reproach, reviling. <sup>26</sup> ἀποβλέπω, look, pay attention. <sup>27</sup> μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. <sup>28</sup> καταλείπω, leave, leave behind. <sup>29</sup> θυμός, ου, ό, wrath, outburst of passion. <sup>30</sup> ἀόρατος, invisible, unseen. <sup>31</sup> καρτερέω, be steadfast, endure. <sup>32</sup> πάσχα, τό, passover, passover feast.

πρόσχυσιν<sup>1</sup> τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων<sup>2</sup> τὰ πρωτότοκα<sup>3</sup> θίγῃ<sup>4</sup> αὐτῶν. 29  
 Πίστει διέβησαν<sup>5</sup> τὴν Ἑρυθρὰν<sup>6</sup> θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·<sup>7</sup> ἥς πείραν<sup>8</sup> λαβόντες  
 οἱ Αἰγύπτιοι<sup>9</sup> κατεπόθησαν.<sup>10</sup> Πίστει τὰ τεῖχη<sup>11</sup> Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα<sup>12</sup> 30  
 ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη<sup>13</sup> οὐ συναπώλετο<sup>14</sup> τοῖς ἀπειθήσασιν,<sup>15</sup> 31  
 δεξαμένη τοὺς κατασκόπους<sup>16</sup> μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει<sup>17</sup> γάρ με 32  
 διηγούμενον<sup>18</sup> ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,<sup>19</sup> Βαράκ<sup>20</sup> τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,<sup>21</sup>  
 Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο<sup>22</sup> 33  
 βασιλείας, εἰργάσαντο<sup>23</sup> δικαιοσύνην, ἐπέτυχον<sup>24</sup> ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν<sup>25</sup>  
 στόματα λεόντων,<sup>26</sup> ἔσβεσαν<sup>27</sup> δύναμιν πυρός, ἔφυγον<sup>28</sup> στόματα μαχαίρας,<sup>29</sup> 34  
 ἐνεδυναμώθησαν<sup>30</sup> ἀπὸ ἀσθενείας,<sup>31</sup> ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ<sup>32</sup> ἐν πολέμῳ,<sup>33</sup>  
 παρεμβολὰς<sup>34</sup> ἔκλιναν<sup>35</sup> ἄλλοτριῶν.<sup>36</sup> Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως<sup>37</sup> τοὺς 35  
 νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,<sup>38</sup> οὐ προσδεξάμενοι<sup>39</sup> τὴν

<sup>1</sup> πρόσχυσιν, εως, ἡ, pouring, sprinkling. <sup>2</sup> ὀλοθρεύω, destroy, ruin. <sup>3</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>4</sup> θιγγάνω, touch, handle. <sup>5</sup> διαβαίνω, go through, cross. <sup>6</sup> ἐρυθρός, red. <sup>7</sup> ξηρός, dry, withered. <sup>8</sup> πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. <sup>9</sup> Αἰγύπτιος, Egyptian. <sup>10</sup> καταπίνω, drink down, swallow. <sup>11</sup> τεῖχος, ους, τό, wall. <sup>12</sup> κυκλώω, encircle, surround. <sup>13</sup> πόρνη, ης, ἡ, prostitute. <sup>14</sup> συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. <sup>15</sup> ἀπειθέω, disbelieve, disobey. <sup>16</sup> κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. <sup>17</sup> ἐπιλείπω, fail, fall short. <sup>18</sup> διηγέομαι, relate fully, relate in full. <sup>19</sup> Γεδεών, ὁ, Gideon. <sup>20</sup> Βαράκ, ὁ, Barak. <sup>21</sup> Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. <sup>22</sup> καταγωνίζομαι, conquer, defeat. <sup>23</sup> ἐργάζομαι, work, word. <sup>24</sup> ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. <sup>25</sup> φράσσω, stop, shut. <sup>26</sup> λέων, οντος, ὁ, lion. <sup>27</sup> σβέννυμι, quench, extinguish. <sup>28</sup> φεύγω, flee, escape. <sup>29</sup> μάχαιρα, ης, ἡ, sword. <sup>30</sup> ἐνδυναμώω, strengthen, empower. <sup>31</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>32</sup> ἰσχυρός, strong, mighty. <sup>33</sup> πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. <sup>34</sup> παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. <sup>35</sup> κλίνω, cause to bend, bow. <sup>36</sup> ἄλλότριος, strange, foreign. <sup>37</sup> ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. <sup>38</sup> τυμπανίζω, torment, torture. <sup>39</sup> προσδέχομαι, receive, wait for.

ἀπολύτρωσιν,<sup>1</sup> ἵνα κρείττονος<sup>2</sup> ἀναστάσεως<sup>3</sup> τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν<sup>5</sup> 36  
καὶ μαστιγῶν<sup>6</sup> πείραν<sup>7</sup> ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν<sup>8</sup> καὶ φυλακῆς·<sup>9</sup> ἐλιθάσθησαν,<sup>10</sup> 37  
ἐπρίσθησαν,<sup>11</sup> ἐπειράσθησαν,<sup>12</sup> ἐν φόνῳ<sup>13</sup> μαχαίρας<sup>14</sup> ἀπέθανον· περιήλθον<sup>15</sup> ἐν  
μηλωταῖς,<sup>16</sup> ἐν αἰγείοις<sup>17</sup> δέρμασιν,<sup>18</sup> ὑστερούμενοι,<sup>19</sup> θλιβόμενοι,<sup>20</sup>  
κακουχούμενοι<sup>21</sup> – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος<sup>22</sup> ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις<sup>23</sup> πλανώμενοι<sup>24</sup> καὶ 38  
ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις<sup>25</sup> καὶ ταῖς ὀπαῖς<sup>26</sup> τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, 39  
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο<sup>27</sup> τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ 40  
περὶ ἡμῶν κρείττον<sup>2</sup> τι προβλεψαμένου,<sup>28</sup> ἵνα μὴ χωρὶς<sup>29</sup> ἡμῶν τελειωθῶσιν.<sup>30</sup>

Τοιγαροῦν<sup>31</sup> καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον<sup>32</sup> ἔχοντες περικείμενον<sup>33</sup> ἡμῖν νέφος<sup>34</sup> μαρτύρων, **12**

ὄγκον<sup>36</sup> ἀποθέμενοι<sup>37</sup> πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον<sup>38</sup> ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς<sup>39</sup>  
τρέχωμεν<sup>40</sup> τὸν προκείμενον<sup>41</sup> ἡμῖν ἀγῶνα,<sup>42</sup> ἀφορῶντες<sup>43</sup> εἰς τὸν τῆς πίστεως **2**

<sup>1</sup> ἀπολύτρωσις, εὖ, ἡ, redemption, deliverance. <sup>2</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>3</sup> ἀνάστασις, εὖ, ἡ, resurrection, rising again. <sup>4</sup> τυγχάνω, obtain, happen. <sup>5</sup> ἐμπαιγμός, οὐ, ὁ, scorn, mocking. <sup>6</sup> μάστιξ, ἰγος, ἡ, whip, scourge. <sup>7</sup> πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. <sup>8</sup> δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. <sup>9</sup> φυλακή, ἡς, ἡ, guard, prison. <sup>10</sup> λιθάζω, throw stones, stone. <sup>11</sup> πρίζω, saw (in two), saw. <sup>12</sup> πειράζω, test, tempt. <sup>13</sup> φόνος, οὐ, ὁ, murder, slaughter. <sup>14</sup> μάχαιρα, ἡς, ἡ, sword. <sup>15</sup> περιέρχομαι, go about, go around. <sup>16</sup> μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. <sup>17</sup> αἴγιος, of a goat. <sup>18</sup> δέρμα, τος, τό, skin, hide. <sup>19</sup> ὑστερέω, lack, need. <sup>20</sup> θλίβω, press, oppress. <sup>21</sup> κακουχέω, treat evilly. <sup>22</sup> ἄξιος, worthy, deserving. <sup>23</sup> ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. <sup>24</sup> πλανάω, deceive, lead astray. <sup>25</sup> σπήλαιον, οὐ, τό, cave, den. <sup>26</sup> ὀπή, ἡς, ἡ, opening, hole. <sup>27</sup> κομίζω, receive, bring. <sup>28</sup> προβλέπομαι, foresee, provide. <sup>29</sup> χωρίς, separate, apart from (gen). <sup>30</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>31</sup> τοιγαροῦν, consequently, therefore. <sup>32</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>33</sup> περικείμεναι, be around, surround. <sup>34</sup> νέφος, οὐς, τό, cloud, multitude. <sup>35</sup> μάρτυς, υρος, ὁ, witness. <sup>36</sup> ὄγκος, οὐ, ὁ, bulk, encumbrance. <sup>37</sup> ἀποτίθημι, put off, lay aside. <sup>38</sup> εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. <sup>39</sup> ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. <sup>40</sup> τρέχω, run, exercise myself. <sup>41</sup> πρόκειμαι, be set before, be exhibited. <sup>42</sup> ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. <sup>43</sup> ἀφοράω, fix one's eyes, see.

ἀρχηγὸν<sup>1</sup> καὶ τελειωτὴν<sup>2</sup> Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ<sup>3</sup> τῆς προκειμένης<sup>4</sup> αὐτῷ χαρᾶς,  
 ὑπέμεινεν<sup>5</sup> σταυρόν,<sup>6</sup> αἰσχύνῃς<sup>7</sup> καταφρονήσας,<sup>8</sup> ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ  
 θεοῦ κεκάθικεν.<sup>9</sup> Ἀναλογίσασθε<sup>10</sup> γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα<sup>5</sup> ὑπὸ τῶν 3  
 ἁμαρτωλῶν<sup>11</sup> εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,<sup>12</sup> ἵνα μὴ κάμῃτε<sup>13</sup> ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν  
 ἐκλύομενοι.<sup>14</sup> Οὐπω<sup>15</sup> μέχρι<sup>16</sup> αἵματος ἀντικατέστητε<sup>17</sup> πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4  
 ἀνταγωνιζόμενοι:<sup>18</sup> καὶ ἐκλέλυσθε<sup>19</sup> τῆς παρακλήσεως,<sup>20</sup> ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς 5  
 διαλέγεται,<sup>21</sup> Ὡς μου, μὴ ὀλιγώρει<sup>22</sup> παιδείας<sup>23</sup> κυρίου, μηδὲ ἐκλύου<sup>14</sup> ὑπ' αὐτοῦ  
 ἐλεγχόμενος:<sup>24</sup> ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει:<sup>25</sup> μαστιγοῖ<sup>26</sup> δὲ πάντα υἱὸν ὃν 6  
 παραδέχεται.<sup>27</sup> Εἰς παιδείαν<sup>23</sup> ὑπομένετε,<sup>5</sup> ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται<sup>28</sup> ὁ θεός: 7  
 τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει<sup>25</sup> πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς<sup>29</sup> ἐστε παιδείας,<sup>23</sup> ἥς 8  
 μέτοχοι<sup>30</sup> γεγονάσιν πάντες, ἄρα<sup>31</sup> νόθοι<sup>32</sup> ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα<sup>33</sup> τοὺς μὲν τῆς 9  
 σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,<sup>34</sup> καὶ ἐνετρεπόμεθα:<sup>35</sup> οὐ πολλῷ

<sup>1</sup> ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. <sup>2</sup> τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. <sup>3</sup> ἀντί, instead of, in place of. <sup>4</sup> πρόκειμαι, be set before, be exhibited. <sup>5</sup> ὑπομένω, tarry, endure. <sup>6</sup> σταυρός, οὐ, ὁ, cross. <sup>7</sup> αἰσχύνῃ, ἡ, shame. <sup>8</sup> καταφρονέω, think little of, despise. <sup>9</sup> καθίζω, seat, sit. <sup>10</sup> ἀναλογίζομαι, consider, think upon. <sup>11</sup> ἁμαρτωλός, οὐ, ὁ, sinner. <sup>12</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>13</sup> κάμνω, be weary, ill. <sup>14</sup> ἐκλύω, am unstrung, become weak. <sup>15</sup> οὐπω, not yet. <sup>16</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>17</sup> ἀντικαθίστημι, oppose, resist. <sup>18</sup> ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. <sup>19</sup> ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. <sup>20</sup> παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. <sup>21</sup> διαλέγομαι, dispute, reason. <sup>22</sup> ὀλιγώρῃ, regard lightly, despise. <sup>23</sup> παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. <sup>24</sup> ἐλέγχω, convict, reprove. <sup>25</sup> παιδεύω, teach, educate. <sup>26</sup> μαστιγώω, whip, lash. <sup>27</sup> παραδέχομαι, receive, accept. <sup>28</sup> προσφέρω, bring to, offer. <sup>29</sup> χωρίς, separate, apart from (gen). <sup>30</sup> μέτοχος, οὐ, ὁ, partaker, partner. <sup>31</sup> ἄρα, so, then. <sup>32</sup> νόθος, illegitimate child, illegitimate. <sup>33</sup> εἴτα, then, thereafter. <sup>34</sup> παιδευτής, οὐ, ὁ, instructor, one who disciplines. <sup>35</sup> ἐντρέπω, turn about, reverence.

μᾶλλον ὑποταγησόμεθα<sup>1</sup> τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ 10  
 πρὸς ὀλίγας<sup>2</sup> ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσιν·<sup>3</sup> ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,<sup>4</sup>  
 εἰς τὸ μεταλαβεῖν<sup>5</sup> τῆς ἀγιότητος<sup>6</sup> αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία<sup>7</sup> πρὸς μὲν τὸ παρὸν<sup>8</sup> 11  
 οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι, ἀλλὰ λύπης·<sup>9</sup> ὕστερον<sup>10</sup> δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν<sup>11</sup> τοῖς δι'  
 αὐτῆς γεγυμνασμένοις<sup>12</sup> ἀποδίδωσιν<sup>13</sup> δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας<sup>14</sup> χεῖρας 12  
 καὶ τὰ παραλελυμένα<sup>15</sup> γόνατα<sup>16</sup> ἀνορθώσατε·<sup>17</sup> καὶ τροχιάς<sup>18</sup> ὀρθὰς<sup>19</sup> ποιήσατε 13  
 τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν<sup>20</sup> ἐκτραπῇ,<sup>21</sup> ἰαθῇ<sup>22</sup> δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε<sup>23</sup> μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν,<sup>24</sup> οὗ χωρὶς<sup>25</sup> οὐδεὶς ὀψεται τὸν 14  
 κύριον· ἐπισκοποῦντες<sup>26</sup> μή τις ὕστερῶν<sup>27</sup> ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· μή τις ρίζα 15  
 πικρίας<sup>29</sup> ἄνω<sup>30</sup> φύουσα<sup>31</sup> ἐνοχλῇ,<sup>32</sup> καὶ διὰ ταύτης μianθῶσιν<sup>33</sup> πολλοί· μή τις 16  
 πόρνος,<sup>34</sup> ἢ βέβηλος,<sup>35</sup> ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ<sup>36</sup> βρώσεως<sup>37</sup> μιᾶς ἀπέδοτο<sup>13</sup> τὰ

<sup>1</sup> ὑποτάσσω, subject, put in subjection. <sup>2</sup> ὀλίγος, little, few. <sup>3</sup> παιδεύω, teach, educate. <sup>4</sup> συμφέρω, bring together, it is profitable. <sup>5</sup> μεταλαμβάνω, partake of, share. <sup>6</sup> ἀγιότης, ἡτος, ἡ, holiness. <sup>7</sup> παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. <sup>8</sup> παρίμι, be present, have arrived. <sup>9</sup> λύπη, ης, ἡ, pain, grief. <sup>10</sup> ὕστερον, lastly, afterward. <sup>11</sup> εἰρηνικός, peaceable, peaceful. <sup>12</sup> γυμνάζω, train, undergo discipline. <sup>13</sup> ἀποδίδωμι, give back, pay. <sup>14</sup> παρίμι, neglect, weaken. <sup>15</sup> παραλύω, relax, enfeeble. <sup>16</sup> γόνυ, ατος, τό, knee. <sup>17</sup> ἀνορθώω, restore, strengthen. <sup>18</sup> τροχιά, ᾶς, ἡ, wheel-track, path. <sup>19</sup> ὀρθός, straight, upright. <sup>20</sup> χωλός, lame, deprived of a foot. <sup>21</sup> ἐκτρέπω, turn aside, wander. <sup>22</sup> ἰάομαι, heal. <sup>23</sup> διώκω, pursue, persecute. <sup>24</sup> ἀγιασμός, οὔ, ὁ, consecration, holiness. <sup>25</sup> χωρίς, separate, apart from (gen). <sup>26</sup> ἐπισκοπέω, look upon, oversee. <sup>27</sup> ὕστερέω, lack, need. <sup>28</sup> ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. <sup>29</sup> πικρία, ας, ἡ, bitterness. <sup>30</sup> ἄνω, up, above. <sup>31</sup> φύω, grow up, spring up. <sup>32</sup> ἐνοχλέω, trouble, annoy. <sup>33</sup> μιαίνω, stain, defile. <sup>34</sup> πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. <sup>35</sup> βέβηλος, worldly, profane. <sup>36</sup> ἀντί, instead of, in place of. <sup>37</sup> βρώσις, εως, ἡ, eating, food.

πρωτοτόκια<sup>1</sup> αὐτοῦ. Ἵστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,<sup>2</sup> θέλων κληρονομήσαι<sup>3</sup> τὴν 17  
 εὐλογίαν,<sup>4</sup> ἀπεδοκιμάσθη·<sup>5</sup> μετανοίας<sup>6</sup> γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ<sup>7</sup> μετὰ  
 δακρύων<sup>8</sup> ἐκζητήσας<sup>9</sup> αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψηλαφωμένῳ<sup>10</sup> ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ<sup>11</sup> πυρί, καὶ γνώφῳ,<sup>12</sup> 18  
 καὶ σκότῳ,<sup>13</sup> καὶ θυέλλῃ,<sup>14</sup> καὶ σάλπιγγος<sup>15</sup> ἤχῳ,<sup>16</sup> καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ 19  
 ἀκούσαντες παρητήσαντο<sup>17</sup> μὴ προστεθῆναι<sup>18</sup> αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ 20  
 διαστελλόμενον,<sup>19</sup> Ὡς<sup>20</sup> θηρίον<sup>21</sup> θίγῃ<sup>22</sup> τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·<sup>23</sup> καί, 21  
 οὕτως φοβερὸν<sup>24</sup> ἦν τὸ φανταζόμενον,<sup>25</sup> Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός<sup>26</sup> εἰμι καὶ  
 ἔντρομος.<sup>27</sup> Ἀλλὰ προσελήλυθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, 22  
 Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,<sup>28</sup> καὶ μυριάσιν<sup>29</sup> ἀγγέλων, πανηγύρει<sup>30</sup> καὶ ἐκκλησίᾳ 23  
 πρωτοτόκων<sup>31</sup> ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,<sup>32</sup> καὶ κριτῇ<sup>33</sup> θεῷ πάντων, καὶ

<sup>1</sup> πρωτοτόκια, ὡν, τό, birthright. <sup>2</sup> μετέπειτα, afterwards. <sup>3</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>4</sup> εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. <sup>5</sup> ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. <sup>6</sup> μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. <sup>7</sup> καίπερ, although. <sup>8</sup> δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. <sup>9</sup> ἐκζητέω, seek out, inquire. <sup>10</sup> ψηλαφάω, touch, handle. <sup>11</sup> καίω, burn, ignite. <sup>12</sup> γνώφος, ου, ὁ, darkness, gloom. <sup>13</sup> σκότος, ους, τό, darkness. <sup>14</sup> θύελλα, ης, ἡ, storm, whirlwind. <sup>15</sup> σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. <sup>16</sup> ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. <sup>17</sup> παραιτέομαι, make excuse, refuse. <sup>18</sup> προστίθμι, add, add to. <sup>19</sup> διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. <sup>20</sup> ὥς, and if, even if. <sup>21</sup> θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. <sup>22</sup> θιγάνω, touch, handle. <sup>23</sup> λιθοβολέω, pelt with stones, stone. <sup>24</sup> φοβερός, fearful, terrible. <sup>25</sup> φαντάζω, cause to appear. <sup>26</sup> εκφοβός, terrified, greatly terrified. <sup>27</sup> ἔντρομος, terrified, trembling. <sup>28</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>29</sup> μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. <sup>30</sup> πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. <sup>31</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>32</sup> ἀπογράφω, register, enroll. <sup>33</sup> κριτής, ου, ὁ, judge.

πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,<sup>1</sup> καὶ διαθήκης<sup>2</sup> νέας<sup>3</sup> μεσίτη<sup>4</sup> Ἰησοῦ, καὶ 24  
αἵματι ῥαντισμοῦ<sup>5</sup> κρείττον<sup>6</sup> λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ 25  
παραιτήσηθε<sup>7</sup> τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον,<sup>8</sup> τὸν ἐπὶ γῆς  
παραιτησάμενοι<sup>9</sup> χρηματίζοντα,<sup>9</sup> πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν  
ἀποστρεφόμενοι:<sup>10</sup> οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν<sup>11</sup> τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,<sup>12</sup> 26  
λέγων, Ὡς ἅπαξ<sup>13</sup> ἐγὼ σείω<sup>14</sup> οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, 27  
Ὡς ἅπαξ,<sup>13</sup> δηλοῖ<sup>15</sup> τῶν σαλευομένων<sup>11</sup> τὴν μετάθεσιν,<sup>16</sup> ὡς πεποιημένων, ἵνα  
μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.<sup>11</sup> Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον<sup>17</sup> παραλαμβάνοντες,<sup>18</sup> 28  
ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν<sup>19</sup> εὐαρέστως<sup>20</sup> τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς<sup>21</sup> καὶ  
εὐλαβείας:<sup>22</sup> καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.<sup>23</sup> 29

<sup>1</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>2</sup> διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. <sup>3</sup> νέος, new, young. <sup>4</sup> μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. <sup>5</sup> ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. <sup>6</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>7</sup> παραιτέομαι, make excuse, refuse. <sup>8</sup> φεύγω, flee, escape. <sup>9</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>10</sup> ἀποστρέφω, turn away, turn back. <sup>11</sup> σαλεύω, shake, excite. <sup>12</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>13</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>14</sup> σείω, shake. <sup>15</sup> δηλόω, show, make clear. <sup>16</sup> μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>17</sup> ἀσάλευτος, immovable, unshakable. <sup>18</sup> παραλαμβάνω, receive, take. <sup>19</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>20</sup> εὐαρέστως, acceptably. <sup>21</sup> αἰδώς, οὔς, ἡ, modesty, shame. <sup>22</sup> εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. <sup>23</sup> καταναλίσκω, consume, consume utterly.



Ἡ φιλαδελφία<sup>1</sup> μενέτω. Τῆς φιλοξενίας<sup>2</sup> μὴ ἐπιλανθάνεσθε·<sup>3</sup> διὰ ταύτης γὰρ **13**  
 ἔλαθόν<sup>4</sup> τινες ξενίσαντες<sup>5</sup> ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε<sup>6</sup> τῶν δεσμίων,<sup>7</sup> ὥς **3**  
 συνδεδεμένοι·<sup>8</sup> τῶν κακουχουμένων,<sup>9</sup> ὥς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος<sup>10</sup> ὁ **4**  
 γάμος<sup>11</sup> ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη<sup>12</sup> ἀμίαντος·<sup>13</sup> πόρνους<sup>14</sup> δὲ καὶ μοιχοὺς<sup>15</sup> κρινεῖ ὁ  
 θεός. Ἀφιλάργυρος<sup>16</sup> ὁ τρόπος,<sup>17</sup> ἀρκούμενοι<sup>18</sup> τοῖς παροῦσιν·<sup>19</sup> αὐτὸς γὰρ **5**  
 εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,<sup>20</sup> οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.<sup>21</sup> Ὡστε θαρροῦντας<sup>22</sup> **6**  
 ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,<sup>23</sup> καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσῃ μοι  
 ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε<sup>24</sup> τῶν ἡγουμένων<sup>25</sup> ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ **7**  
 θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες<sup>26</sup> τὴν ἐκβασιν<sup>27</sup> τῆς ἀναστροφῆς,<sup>28</sup> μιμεῖσθε<sup>29</sup> τὴν  
 πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθές<sup>30</sup> καὶ σήμερον<sup>31</sup> ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. **8**

<sup>1</sup>φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. <sup>2</sup>φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. <sup>3</sup>ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>4</sup>λανθάνω, escape notice, am hidden. <sup>5</sup>ξενίζω, entertain (a stranger), startle. <sup>6</sup>μιμνήσκομαι, remember, recall. <sup>7</sup>δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. <sup>8</sup>συνδέω, bind together. <sup>9</sup>κακουχέω, treat evilly. <sup>10</sup>τίμιος, precious, honorable. <sup>11</sup>γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. <sup>12</sup>κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. <sup>13</sup>ἀμίαντος, undefiled, untainted. <sup>14</sup>πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. <sup>15</sup>μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. <sup>16</sup>ἀφιλάργυρος, free from the love of money. <sup>17</sup>τρόπος, ου, ὁ, manner, way. <sup>18</sup>ἀρκέω, assist, suffice. <sup>19</sup>παίρειμι, be present, have arrived. <sup>20</sup>ἀνίημι, give up, loosen. <sup>21</sup>ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. <sup>22</sup>θαρρέω, of good courage, have confidence. <sup>23</sup>βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper. <sup>24</sup>μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>25</sup>ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>26</sup>ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. <sup>27</sup>ἐκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. <sup>28</sup>ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. <sup>29</sup>μιμέομαι, imitate, emulate. <sup>30</sup>χθές, yesterday. <sup>31</sup>σήμερον, today, now.

Διδαχαῖς<sup>1</sup> ποικίλαις<sup>2</sup> καὶ ξέναις<sup>3</sup> μὴ παραφέρεσθε·<sup>4</sup> καλὸν γὰρ χάριτι  
 βεβαιοῦσθαι<sup>5</sup> τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,<sup>6</sup> ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν<sup>7</sup> οἱ  
 περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον,<sup>8</sup> ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ 10  
 τῇ σκηνῇ<sup>9</sup> λατρεύοντες.<sup>10</sup> Ὡν γὰρ εἰσφέρεται<sup>11</sup> ζώων<sup>12</sup> τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς 11  
 τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται<sup>13</sup> ἔξω τῆς  
 παρεμβολῆς.<sup>14</sup> Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ<sup>15</sup> διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω 12  
 τῆς πύλης<sup>16</sup> ἔπαθεν.<sup>17</sup> Τοίνυν<sup>18</sup> ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,<sup>14</sup> 13  
 τὸν ὀνειδισμὸν<sup>19</sup> αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ 14  
 τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.<sup>20</sup> Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν<sup>21</sup> θυσίαν<sup>22</sup> αἰνέσεως<sup>23</sup> 15  
 διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων<sup>24</sup> ὁμολογούντων<sup>25</sup> τῷ ὀνόματι  
 αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας<sup>26</sup> καὶ κοινωνίας<sup>27</sup> μὴ ἐπιλανθάνεσθε·<sup>28</sup> τοιαύταις γὰρ 16  
 θυσίαις<sup>22</sup> εὐαρεστεῖται<sup>29</sup> ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις<sup>30</sup> ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε·<sup>31</sup> 17

<sup>1</sup> διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. <sup>2</sup> ποικίλος, varied, manifold. <sup>3</sup> ξένος, strange, stranger. <sup>4</sup> παραφέρω, carry away, remove. <sup>5</sup> βεβαιόω, confirm, secure. <sup>6</sup> βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. <sup>7</sup> ὠφελέω, profit, help. <sup>8</sup> θυσιαστήριον, ου, τό, altar. <sup>9</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>10</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>11</sup> εἰσφέρω, carry inward, bring in. <sup>12</sup> ζῶον, ου, τό, living creature, animal. <sup>13</sup> κατακαίω, burn up, consume entirely. <sup>14</sup> παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. <sup>15</sup> ἁγιάζω, make holy, consecrate. <sup>16</sup> πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. <sup>17</sup> πάσχω, suffer, am acted upon. <sup>18</sup> τοίνυν, accordingly, therefore. <sup>19</sup> ὀνειδισμός, οὗ, ὁ, reproach, reviling. <sup>20</sup> ἐπιζητέω, seek for, seek after. <sup>21</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>22</sup> θυσία, ας, ἡ, sacrifice. <sup>23</sup> αἶνεσις, εως, ἡ, praise. <sup>24</sup> χεῖλος, ους, τό, lip, edge. <sup>25</sup> ὁμολογέω, confess, profess. <sup>26</sup> εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. <sup>27</sup> κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. <sup>28</sup> ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>29</sup> εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. <sup>30</sup> ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>31</sup> ὑπέικω, yield, give way.

αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν<sup>1</sup> ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες:<sup>2</sup> ἵνα  
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες:<sup>3</sup> ἀλυσιτελὲς<sup>4</sup> γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν<sup>5</sup> ἔχομεν, ἐν 18  
πᾶσιν καλῶς<sup>6</sup> θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.<sup>7</sup> Περισσότερως<sup>8</sup> δὲ παρακαλῶ τοῦτο 19  
ποιῆσαι, ἵνα τάχιον<sup>9</sup> ἀποκατασταθῶ<sup>10</sup> ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν<sup>11</sup> ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα<sup>12</sup> τῶν προβάτων<sup>13</sup> 20  
τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης<sup>14</sup> αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι<sup>15</sup> 21  
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ  
εὐάρεστον<sup>16</sup> ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν  
αἰώνων. Ἀμήν.

<sup>1</sup> ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. <sup>2</sup> ἀποδίδωμι, give back, pay. <sup>3</sup> στενάζω, groan (internally), sigh deeply. <sup>4</sup> ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. <sup>5</sup> συνείδησις, εὖ, conscience. <sup>6</sup> καλῶς, rightly, well. <sup>7</sup> ἀναστρέφω, return, live. <sup>8</sup> περισσῶς, abundantly, exceedingly. <sup>9</sup> τάχιον, more swiftly. <sup>10</sup> ἀποκαθίστημι, restore, give back. <sup>11</sup> ἀνάγω, lead up, restore. <sup>12</sup> ποιμήν, ἐνός, ὁ, shepherd. <sup>13</sup> πρόβατον, οὐ, τό, sheep. <sup>14</sup> διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. <sup>15</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>16</sup> εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε<sup>1</sup> τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως·<sup>2</sup> καὶ γὰρ 22

διὰ βραχέων<sup>3</sup> ἐπέστειλα<sup>4</sup> ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον<sup>5</sup> 23

ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον<sup>6</sup> ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους<sup>7</sup> ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.<sup>8</sup>

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

<sup>1</sup> ἀνέχομαι, endure, bear with. <sup>2</sup> παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. <sup>3</sup> βραχύς, short, little. <sup>4</sup> ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. <sup>5</sup> Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. <sup>6</sup> τάχιον, more swiftly. <sup>7</sup> ἡγέομαι, lead, be chief. <sup>8</sup> Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.